

Sidi el Barani og hørte Matruk ble 2 tyske jagerø skutt ned. 2 britiske jagerø saknes fra samtlige taktier. - Igår nærmest 2 tyske jagerø seg Malta, men da britiske fly gikk opp og utfordret dem, unngikk de kamp og vendte om. Fienden har ennå ikke, med alle fordelene på sin side, klart å slå ut Malta. Tvertimot nyttet øyn fortsett som baser for britiske ubåter som slår løs på de tyske konvoyer. Befolkningsens moral er usvekket etter alle luftangrepene. - 2 tyske ubåter er sunket etter flyangrep i Dicayahbukten. I de engelske aviser idag offentliggjøres bilder som viser den ene ubåten i synkeferdig tilstand, og 25 overlevende fra den annen som føres over i et engelsk marinefartøy. - På Ny Guinea hinner det allierte flyvåpen løs på japanerne til lands med god virking. Australiene har inntatt en viktig japansk stilling i fjellene nord for Port Moresby. Japanerne er på tilbaketog og har etterlatt seg en mengde lager og utstyr. Fra McArthurs hovedkvarter meldes at australierne stadig avanserer - de har initiativet og har opprettet japanernes metoder med inn- og utplaner-innsektør.

Flere. De siste meldinger fra Oslo om det engelske flyangrep fredag er mot-
st ndende. Iflg e enkelte rapporter skal det tyske luftvern i byen overhode
t lde vere trådte i virksomhet. Det britiske fly som ble skutt ned, falt visst-
nok i sjøen ved Sandvika. En melding fra Oslo til Tidningarnes Telegrambyrå
sier at det gikk n st ut over gårdene i Kronprinsensgt. og Arbins gt. I Kron-
prinsensgt. ble en gård som ligger 10 m fra Gestapos hovedkvarter rammet.
Fasade. Terrasse er delvis skadet. Taksten fallt ned og vinduene sprang
og g t gikk skj dde med gårdene i vad omkrets. Kirkedepptet og Soc.depptet har
blitt slitt, da veggene og taket i kontorene ble ødelagt. Jo hus fikk
fulltreffer og flere ble skadet av takbranner. En leiegård som ligger kloss
opp til Akersborg i Cort Adelersgt., som nylig ble overtatt av tyskerne, ble
skadet, likeden halvparten av et hus ved siden av det hotellet der Falken-
horst til for kort tid siden holdt til. Alle vinduene i Akersborg og i
KHM-gården sprang. Forvrig betenes at det er vanskelig   skaffe nøyaktige
opplysninger på. Paterperrinene. Quisling har skjenket 5000 kr. til et
hjelpefond til de rammede familier. Det opplyses ikke hvilken kasse han har
tatt pengene fra. - Tyskerne har nå stjålet alle radioapparatene i Oslo.
Ved den første utenlandssendingen, som gikk til Hamburg, turde de ikke
benytte norske bryggearbeider, men matte utkommandere folk fra Legionen.
- Det meldes at Dieppe-taket vakte stor nervosit t blant tyskerne i Norge.
Kystforsvaret ble forsterket på en rekke steder og en mengde forholdsregler
truffet til   møte en eventuell engelsk invasjon. I Narvik ble der således
i de første dager etter Dieppe oppstillet mitraljøser og artilleriposter
på gatehj rnene ved havnen. - Tyskernes evne til   opprettfolde transporten
på de norske veier blir mindre og mindre effektiv. I Konsvinterdistriktet
har de således nylig måttet på til rekvisisjon av lastebilene. - Det blir
stadig mer alminnelig med rømninger fra russiske fangeleire i Norge. Norge.
Det hender også at tyskerne ser sitt snitt til   stikke av. Fra en fange-
leir ved Målselv har 3 tyske fangev ktere og 4-5 fanger kommet seg over til
Sverige. Fra en leir i Sydv ranger er en tysker og 3-4 russiske fanger for-
svunnet. Da en ikke siden har hørt noe fra dem, går en ut fra at de har
freidd   te seg over til de russiske linjer.

IRA KIRKEFRONTEN. (Redaksjonelt.) Predikantlisten og privat svertering av gudstjenester m.v. kommer fra nå av til å mangle i våre offentlige aviser. Sammenhengen er denne: Kirkedepartementet er blitt irritert over at "de streikende prester" ikke blir ført opp med navn og embetstittel i predikantlisten. I brev av 23. ds. krever deptet at listen skal inneholde den farrottende prests navn og embetstittel. Også de betalte annonser skal stilles under kontroll. Førtsetter man å drive sabotasje mot "regjeringens" bestemmelser, så "får heller predikantlisten og annen privat svertering fra illoyale prester inntil videre sløyfes". De prester som har nedlagt sine embeter, kan selvsagt ikke bruke sin embetstittel. Derfor må de løsverteringen fare. - 16 prester har i den senere tid fått beskjed om å forlate sine distrikter med en frist på åtte dager. - Kirkedepptet har prøvd å få forhandlinger i gang med kirken. Skancke og Feyling skrev 15/8 under på at Bærum kirke skulle frigis ubetinget og straks. Senere har de tatt løftet tilbake. De krever nå at kirken skal anerkjenne quislingregjeringen.

L O N D O N - R A D I O

N°. 154.

Torsdag 1 oktober 1942 kl. 19.56.

२५३

Russland. Slaget om Stalingrad har nå vært i 65 dager, og byen holder fremmer stand, til trost for at tyskerne setter alt inn for å erobre byen. I midtigrøn fra Rosslund i ettermiddag heter det at tyskernes framgang ned tanks i Russlandes østlige forsteder blir etterfulgt av en kraftig luftbonbardover i de østlige bygdene og ferjestedet ved Volga. Tyske me har satt inn 300 fly, og 1000 fly før i et koncentrert angrep på tilintengjorte byen. I byens sydvestlige utkant var initialt russiske styrker rett til landsby og et høydedrag. - De østlige frontavsnittet i Vestkaukasus og flere stedlige engen ble angrepet med Russiske soldater ble drept. Under kamper i Vestkaukasus nær Det kaspiiske hav har tyskerne tapt 3000 døde. Et tillegg til dagens russiske kommandos hater det at der raser lokale kamper ved Voronesj. Det russiske press er særlig kraftig i Belovetskranten og nær Leningrad er 21 tyske fly skutt ned. I Østersjøen har russiske krigsskip senket et 10000 tons tysk handelsskip.

Nord-Afrika. Libyen ble angrepet av allierte fly natt til onsdag, videre er Suda, Tripoli og en flyplass angrepet. 2 britiske langdistansefly har ikke fått et enkelt tap skutt ned 3 av 4 tyske bombeff i luftkampen nær Libya. Sørlands har det vært patruljevirksomhet.

Det amerikanske luftangrepet mot allierte tropper i Øst i Stanleydjeilene i New Guinea har også vært suksess, og når de satt inn landsby og et høydedrag, blir det mello av en lokal befolkning bevegelsene. På de siste 24 timer har de allierte tropper vistet til sin stor, og forsvarer og utstyr er falt i deres hender. De allierte tropper som erittet på rykket frem mot Kori Harvey er på eltså på tilfeldighet. I samme tid har amerikanske bombeff rettet angrep mot japanernes stillinger. - De filippinøyene fortsetter kampene. -

HITLER. Den tyske forfatteren skriver at Hitlers tale i Sportspalatz den 1. oktober var en drøm for reservestretten. I BBC's tyske utsending idag ble det fortalt at Hitler denne gang ikke kunne love annet enn at han skulle ta Stalingrad, og de allierte ikke skulle få festfest på fastlandet mer enn 9 timer før at japannerne skulle erobre hele New Guinea. Hitler av oktober 1942 er usikker i hvilken retning han kan ha håp om stabilisering av linjene i øst. Det er karakteristisk at hans tale blir mer og mer defensivt betraktet ettersom tiden går. Det skal bli interessant å høre hva han sier i 1943, om han i det hele tatt er i stand til å si noe da. En annen kommentar heter det at det riktigste vei avisene fødig for de tyske leserne er dagen, 1. oktober 1942. 3. oktober ifter kongjedda Hitler at den endelige offensiv mot russerne var sat i gang. Dette var ikke bare til Stalingrad. Trossvrig finner man det ekstremt svært å tro at hverken Goebbels eller Hitler ga noen oppgave om framgang for den nye offensiven i de okkuperte land i sine taler. - Goebbels har i en artikkel i "Das Reich" denne uke truet visse nøytrale land i Europa som ikke skyr den anledning til å svorte det nye Tyskland. "Tidsskriver idag at den tyske overkommando ventet neppe å få sitt mål i Russland i høst. Det er mulig at Stalingrad kan falte i høst. Men det viktigste er at de russiske armeer er i god behold, og kan fortsette sin heldemodige kamp mot tyskerne.

De forsoningsstøtter. Det blir meldt at 8 millioner tonn handelsskip er bygget ferdig dette år. I september ble 90 fartøy bygget, det vil si 3 pr. dag. En kommentar heter da: "Dette vil løse et av verdens største problemer."

- Den amerikanske arbeidsminister Frances Curtin har sendt en hilser til de norske arbeidere. Vi står alle produksjonsrekorder i verdens mest produktive land, uttalte han bl. a. Vi hilser dere for hva dere har gjort og hva dere vil gjøre. Vi vil en dag føre arbeidets dag sammen, sluttet Curtin.

Tsjekkoslovakia. 5 måneder etter Heydrichs død kommer meldingen om at ytterligere en krigs Gestapo-fører er drept i Tsjekkoslovakia. Det er Alois Grüber, lederen av Gest po i Praha.

Å grunn av inntruffne omstendigheter må vi idag vesentlig holde oss til
hoveddraget av nyhetene:

Norge: Ved Stalingrad anstrenger tyskerne seg til det ytterste. Tyske
angrep mot de nordvestre forstedene har resultert i at fienden har vunnet en
større terrengholdning, men med minstige voldige tap. I Kaukasus holder russene stillin-
gen mot tyske angrep både ved Mandat- og på Sovjetisk fronten. Det russiske
fronten fortsetter ved Voronesj, Rzhev og ved Leningradområdet.

Istana: I Nord-Afrika konsekiderer den britiske hær de stillinger som ble tatt
med et angrep i midtnatten onsdag. Britiske og amerikanske bomberly har
rettet kraftige angrep mot skip ved Tobruk og i El-Alamein-bukta i Libya.
Amerikanske ubåter har senket 5 japanske skipidet vestre Stillehav. Nå
i New Guinea fortsetter de allierte sin framrykking. En linje av de tyske ispo-
lenske flyvåpenes bombefly er ødiggjort i Irak. Et flygplan fra luftsky-
bombeangrep. Det britiske flyvåpenet bombet innatt Flensburg, 17 flys avsatte.

De alliertes krigsproduksjon. USA bygger nå alene flere skip enn de allierte
søper ved tyskerenes utstyr. Hertil kommer den britiske skipsbygning. Eng-
land bygger og reparerer flere skip i forhold til folkenes endring
i verden. Fra USA sendes skipene ustanselig fylt med store trans-
portfly og alle slags krigsmateriell langs de fire viktige konvoy-rutene til
de store krigsskueplasser; 1) til Australia, 2) til Russland og China, 3) til
Egypt og 4) over Island til Storbritannia. President Roosevelt har nattetopp
sluttet en fjorten dages inspeksjonsreise til bedriftene og fabrikene i
den amerikanske krigsindustri. Krigsindustrien gir nå ned 95 % av sin full
kapasitet.

Norge: Quisling har nå oppgitt planene om et riksting, og arbeiderne har
etter sluttet å melde seg ut av landorganisasjonen, melder siste nummer av
bladet "Fri Fagbevegelse". Etter at en slik sikkerhet først planene var
oppgitt var hensikten med arbeidernes aksjon dermed oppnådd. NS-lederne har
nu fått tydelig beskjed om arbeidernes militære standpunkt, og rett at de hos
dem ikke finner noe grunnlag for dannelsen av et "riksting" eller andre av
sine framstøt. Etter at NS-ledere ikke innsatt i fagorganisasjonen har den
bare vært et tynt skall uten kjernene. Fri Fagbevegelse utvikler videre hvorle-
des okkupasjonsmyndighetens grep inn da utmeldelsene begynte å komme inn i
større tall, og truet med utmeldelsesstilstand og med å henrette tallrike
tillitsmann. I enkelte tilfelle gikk de så langt som til å bestemme at nazi-
gitte tillitsmann skulle skytes hvis utmeldelsene ikke ble tatt tilbake. Et
i Oslo ble dette forberedt ved stort antall arrestasjoner. Fri Fagbevegelse
omhver tilslutt stasjonert har ført fram, er dette ikke
ombetydende med at kampen er avsluttet. En rekke kjente NS-folk i Tromsø er
blitt arrestert i begynnelsen av september. De har vært innblandet i en række
tyveri og svindelaffære. Også tyskerne har vært implisert. Det er blitt av-
slørt en omfattende organisasjon som stjal geværer fra forlegninger og lagre,
og dels sendte dem til Tyskland, og dels smette dem på svertsbroen i
Norge. Blandt de arresterte er ordstyreren i Tromsø, Ole Tyholt, og NS tillits-
mannen Gisholt. Også redaktøren av et nasistisk Tromsøblad er arrestert. Hans
navn forsvant en dag fra bladets spalter og ble erstattet med et snitt.

Sørøya: Den britiske marinens ubåter har gjennomført en rekke ubåt-
angrep i Sørøya i løpet av september. Det er ikke vist hvilke som
er angrepet, men det er 18 ubåter som skal ha vært i Sørøya. Det er
sannsynlig at det er britiske ubåt-angrep. - Angrepet av britiske marines-
ubåter er ikke noe nytt i Sørøya. Det deltok også inn-
satsstyrker og ikke hadde svært idag og nattetrap. Det er en oljetank som ble gjordt hav dysteren av de
nasistiske teknikker. Japannerne sa grundig på Salomon-

øya. Det er meldt at tyskerne har øket brøds- og kjøttprisen i
Sørøya. De også i midlertid ikke ført bok. Dette
er et stort problem for folkene mest når de kommer med gaver
til dem. Det er også en bestikkelse og en trussel. Trøfko-
ken er også en del av sine ørene melkekjør for at de skal
ført i de tyske fabrikkene. Det er typisk at rasjonen
er ikke ørt mytt opp.

W.S.P.C. 1942

"SIBAI MOKHOI"

.nr. 2. 381 .12

Det var et stor nytteverdi som ble hentet fra denne rapporten. Denne rapporten viser at Russene har gjort en stor framgang i Stalingrad, og har tatt tilbake en stor del av byen. De har også tatt kontroll over flere områder i vest. Det er også opplyst at Russene har tatt kontroll over flere områder i vest. Det er også opplyst at Russene har tatt kontroll over flere områder i vest.

Denne rapporten viser at Russene har gjort en stor framgang i Stalingrad, og har tatt tilbake en stor del av byen. Det er også opplyst at Russene har tatt kontroll over flere områder i vest. Det er også opplyst at Russene har tatt kontroll over flere områder i vest.

Denne rapporten viser at Russene har gjort en stor framgang i Stalingrad, og har tatt tilbake en stor del av byen. Det er også opplyst at Russene har tatt kontroll over flere områder i vest. Det er også opplyst at Russene har tatt kontroll over flere områder i vest.

Denne rapporten viser at Russene har gjort en stor framgang i Stalingrad, og har tatt tilbake en stor del av byen. Det er også opplyst at Russene har tatt kontroll over flere områder i vest.

Denne rapporten viser at Russene har gjort en stor framgang i Stalingrad, og har tatt tilbake en stor del av byen. Det er også opplyst at Russene har tatt kontroll over flere områder i vest.

Denne rapporten viser at Russene har gjort en stor framgang i Stalingrad, og har tatt tilbake en stor del av byen. Det er også opplyst at Russene har tatt kontroll over flere områder i vest.

Denne rapporten viser at Russene har gjort en stor framgang i Stalingrad, og har tatt tilbake en stor del av byen. Det er også opplyst at Russene har tatt kontroll over flere områder i vest.

Denne rapporten viser at Russene har gjort en stor framgang i Stalingrad, og har tatt tilbake en stor del av byen. Det er også opplyst at Russene har tatt kontroll over flere områder i vest.

Denne rapporten viser at Russene har gjort en stor framgang i Stalingrad, og har tatt tilbake en stor del av byen. Det er også opplyst at Russene har tatt kontroll over flere områder i vest.

Denne rapporten viser at Russene har gjort en stor framgang i Stalingrad, og har tatt tilbake en stor del av byen. Det er også opplyst at Russene har tatt kontroll over flere områder i vest.

Denne rapporten viser at Russene har gjort en stor framgang i Stalingrad, og har tatt tilbake en stor del av byen. Det er også opplyst at Russene har tatt kontroll over flere områder i vest.

|||||

|||||

V

8 OKT 1942

LONDON - RADIO

1372

Mappe	41
Dok.	156
Ark.	1942
	234

Søndag 4 oktober 1942 kl. 19.30.

150.

Salgland. Det ble meldt lørdag kveld at russene har gjenerobret noen stede i Stalingrad, og har tatt tilbake en stor del av byen. Ifølge dagens meldinger er stillingen ved Stalingrad ikke enda klar ny framgang. Ifølge dagens meldinger er stillingen ved Stalingrad ikke enda klar ny framgang. I nordvest fortsetter Timesjenske sin innsegningsekspedisjon på brettet mellom Don og Volga, og tyskerne forsøker i all hast å utbedre sine rørslinjer. I et avsnitt har russene fått ført linje av de tyske loppenaver, og mange fiendtlige tanks er ødelagt. Ifølge et telegram fra Moskva har Timesjenske nå besatt et temmelig stort område i nordvest. Innanfor selve byen er flere tyske angrep blitt slatt tilbake, og fienden har ikke gjort noe fra seg. Russene har tatt tilbake noen stillinger som de tapte fra dag.

Correspondent skriver fra Russland: Men han lete gjennom hele historien etter noe slike til det slag som raser ved Stalingrad. Blomsten er den tyske her har ikke forgjoves vort koncentrert foran byen i mer enn to dager. Tyskerne er nå begynt å hevde at Stalingrads betydning er blitt mindre i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men

i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men

i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men

i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men

i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men

i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men

i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men

i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men

i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men

i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men

i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men

i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men

i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men

i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men

i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men

i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men

i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men

i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men

i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men

i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men

i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men

i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men

i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men

i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men

i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men

i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men i det siste, og at det ikke lenger er så farlig om ikke byen faller. Men

157.

Mandag 5. oktober 1942 kl. 13.30.

A. 2. Arr.

England. Det er nå 67 dager siden slaget om Stalingrad tok til, og det er 5 dager etter at Hitler lovet at Stalingrad skulle falle, men byen holder stående stand. Nordvest for byen øker det russiske trøkk, og truselen mot tyskeres nordlige flanker vokser for hver time. I arbeiderkvarterene i byens nordlige forsteder er det lykkes tyskerne å trenge litt fram etter store tap. De andre tyske angreps er imidlertid slutt tilbake. Pravda skriver idag at det raser veldige branner i Stalingrad, og byen er i mangel i vann. Dermed varenes brennemasse stiger enda høyere, skriver visse. Det er ikke i virkeligheten et tyskere selv kaller veien til Stalingrad for "veien til døden". Ifølge en frontmøte om Stalingrad har de borte tilsatt 4,5 mil, man i direkte kontakt med de tyske forsøk på å få opplystelse i Grosnyi for årsaken til stoppet opp. Og sydøst for Novorossijsk har tyskerne gjort et tilbakeslag, idet russene på grunn av gjengrovet 14 militære flydører og flere landsbyer. Overalt ellers i den sovjetrussiske front har russene initiativet. På folkovfronthen har russiske flyvere rettet firetalls slags mot fiendtlige flybasar.

Stalin om front nr. 2. Stalin uttalte seg i går meget åpenhjertig i et intervju med en amerikansk journalist angående opprettelsen av en front nr. 2. I Russland hører vi at muligheten for at en front nr. 2 kan opprettes er av mestestør betydning, uttalte Stalin. Det er bare en ting som kreves for å gjøre det mulig. Etter hvert til Russland styrre, nemlig at de allierte oppfyller sine forpliktelser helt ut og til næste tid. - New York Times skriver idag at president Roosevelt har gjort det klart at Storbritannias og de forente staters plan går ut på å ta opp offensiven så snart som mulig, og New York Herald Tribune skriver at alle militære avgjørelser er truffet angående den 2. front. Det mesteste som snakk ikke er besluttet er tidspunktet.

Et fieredelt. I det nordlige Stillehav er det 3 øyene (Andamanøyene i hovedsak) som nylig blitt okkupert, nå fullstendig i Amerikanernes hender. Den amerikanske presse kildes økonomisk press fra truslen mot Japan. - Ringkasteren i Tokio neidde ikke, at et stort sjøslag var i gang utenfor Salomonøyene. - Et New Guiney er japaneene stivig på retritt. De allierte har passert Andamanøyene, som de tar for noen dager siden, og står nå mindre enn 10 km fra porten ved Koroda.

Frankrike. Ledelsen av det franske depatralkammer, siddigere statsminister Edouard Herriot er arrestert av Devil fordi han har uttalt høyt hvis frenskmenigheten i Frankrike i uanledighet. Han er nu innsperret i sin gjede utefor Lyon, hvor

en også har vært konservert i over 30 år. Friheten, demokratiet og republikken har stedsig vært herriots politiske trentethet. Det var Herriot som i 1936 styrtet Laval. Uttalesaka omførte til at han ble arrestert med: "De franskmennene var vakt følelse høyeste vilje. Vi våre syn er Frankrike stedig Storbritannias allieret." - Ifølge rettsbyrået Transocen har Devil nylig oppgitt 10 franske kommanenter, og ifølge troske rapporter var det ut til at Devil i hvert fall til den fullstendig han nylig skaffet seg, var i ferd med å avhiede. Tyskland. Private dødsannonser i den tyske pressen viser at gutter på 18 år i stedsig skades blir sendt til fronten.

Norge. Det var ut til at fly engasjegut på Oslo var et hardt sjeldent både for tyskere og quislingene. Det er kommet meldinger til London og viser at det er vellydige nordmenn som denne gang skal rammes, idet de skal betale skadene og utføre opprydningsarbeidet. Ca. 100 gode nordmenn er tatt ut til dette arbeidet. Mange ordre inn den såkalte ordfører Stensæren. De fleste av dem er intellektuelle, dvs. er det 4 journalister, 1 professor, 3 skipsråder, 1 lege og 1 lektor. - Det blir neidt at det nå blir oppført en konsernasjonsskole på Nøva nordmennene av 15 som ikke vil reise til fronten. Når den norske terrorhandelen kirka ikke bare skal kjempe mot ubevæpnede nordmenn, men også mot velvtepne russere, da begynner den å knurre.

I tilleggprogrammet i hveld talte Hartwig Kiron, som nå er kommet tilbake fra en reportasjetur i Amerika.

H. FINSEN

1374 A

L O N D O N - R A D I O

150

Page 1 of 3 October 1942 M. 10.5.

Mappe 41
F-Spi 158
Arg. 1942
S 2 Arce

neglignad. Siste nytt fra Stalingrad gør ut på syv tyske anslag, som fulgt i slags slag, ikke er slutt tilbake, et større angrep som før tiden er under utvikling er det kraftigste og voldsomste som Hitler har foretatt hittil. De tyske divisjoner og store mengder tanks, artilleri og fly deltar. I et nærmest område av Stalingrad har russene vunnet tilbake noen stillinger som tyskerne hadde erobret, og de har nu barrikidert sine bakt de tyske linjer. Større fanger har utblitt et føres overkommando vil sette alt inn på å ta Stalingrad før vinteren kommer. Trossjenkes evakueringsoffensiv går stadig frem, og jevnt erobrer han skyttergrav etter skyttergrav fra tyskerne. På Novorossijsk-fronten har russiske tropper inntatt en høide til. Voronesj: Efter overberedende artilleriild gikk våre tropper over til offensiven, og etter å ha brutt fiendens motstand trengte de inn i fiendens linjer på et avsnitt. Tyskerne har tappt 92 fly på tre dager på Leningradfronten. Tyskerne har begynt en pressekampanje for å antyde at med Sebastopol og Novorossijsk fall har russiske flåte mistet sine verdifulleste baser, og at den snart ikke vil kunne bruke de fire andre havner som ennå er på dres hender på grunn av den tyske trøngang i Kaukasus. Denne stillingen er en helt annen. Den russiske partihovedstaden viser den største aktivitet og komplyst og gjør hver dag omfattende makt- og aksjons skipsfart. Den her utvilsomt herredømmet

Front nr 2, BBCs diplomatiske medarbeider uttaler i anledning Stalins beretning om at de alliertes hjelp var lite effektiv før de gikk til opprettelse av den front nr 2: I London og Washington innser man fullt ut at de alliertes hjelp ikke blir fullt effektiv før man kan gå over til offensiven. Å begynne denne offensiv er målet for alle allierte tiltak. Churchill uttaler at det for tiden er unødvendig å komme med noen erklæring utover det som allerede er sagt om en ny front.

Store styrker britiske bombefly anrap i natt inn i Vest-Tyskland. Flyvningene. Etterfølger som det britiske flyvapen tek av Køln viser at 10 fly savnes. Det er fremsatt en rute opp etter at store luftangrep på byen har fremsatt et luftangrep på byen. Det er også rapport om at et britisk fly har blitt skadet over Norge. Det er ikke klart om dette er et britisk fly eller et tysk fly.

Det er med idag har Reichskommisær Terboven utklart undtagelsesstil-
ord for deler av Sør-Trøndelag, hele Nord-Trøndelag og Grane herred i
Nordland fylke. Grunnen skal være salvestasjehandlinger. På godt norsk betyr det
at befolkningen ikke har innrett nødvendigheten av å sende flere varer
av landet enn det allerede er tilført.

Frankrike, 10 fremtredende funksjonærer i Arbeidsdepartementet i Vichy har trådt sine stillinger som protest mot tyskernes tvangsumsbyllsing av franske arbeidere til Tyskland. Det går ellers tregt for tyskerne å få det ødvendige antall. Det blir meldt at et tog fra Marseille nylig forlot byen med 11 % av de arbeidere som skulle ha vært med. Da toget kom til Lyon, var etterløse 24 personer forevunnet.

varje ze personer i privatlivet.
Anmark. Ifølge telegrammer fra Stockholm ser man der med skende uro på utviklingen av den dansk-tyske krise. Man tror at Hitler vil forsøke å oppnå innzimmetser fra den danske regjering med trusler. Erklæringer i den danske nasipresse går så vidt som til å antyde at konfens dager som regent er tilte. Frikorps Danmarks overraskende permisjon fra østfronten er også sagt til å vekke uro. Det sies at den danske regjering har fått et ultimatum om utløperen på mandag - samme dag som frikorpsets permisjon.

om utsper på nivået - somme av selskapene som ikke har fått
arbeidsplassen. Understadssekretæren i departementet for økonomisk krigsførelse,
Mr. Foot, kom idag med en uttalelse om sabotasjehandlinger i de okkuperte land.
Enhver arbeider som klarer å undgå å bli sendt til Tyskland og som arbeider
å lite som mulig, bidrar til offensiven mot den tyske hjemmefront", uttalte
han. Mr. Foot mente at nikkel var et av de metaller som det rådet sterkest
angrep på i Tyskland. "Det er god grunn til å anta at bare i Frankrike og
Belgien har man sjent unda så mange nikkelmynter at fienden er gått glipp av
flere hundre tann", erklaerte han. Enda mere påfallende er det nedsatte tempo
forsyningen av matvarer. Frankrike holder korn tilbake, Belgien smør. Eksport-
en av korn fra Balkan til Tyskland er bare en fjerdedel av tidligere eksport,
og kjøtteksporten fra Danmark og Holland en tredjedel av året 1940s.

LONDON - RADIO

nr. 159.

Onsdag 7 oktober 1942 kl. 19.30.

Henrettelsene i Trondheim. Følgende ti nordmenn ble skutt 6. oktober kl. 18: Advokat Otto Skjelstad, Teatersjef Henry Gleditsch, Doktor Harald Langhelle, Forretningsdrivende Hirsch Kommissar, Ingeniør Hans Konrad Skorpen, Banksjef Birch, skipsmegler Per T. Lykke, Kaptein Finn Berg, daværende kommandant, fysgeleder Peder Eggem, Ørkongser, advokat Paul Aukian, kyrros. - Det foreligger ingen opplysninger om de sabotasjehandlinger som ledelsen påstår skal ha funnet sted, melder London i kveldsnyhetene idag, men man vet at det fra NS-ledelsen i Trondheim er truffet de strengeste forbodsregler mot medlemmer av NS i Trondelag. Ledelsen har måttet be tyskerne om assistanse, og flere partiemedlemmer er avskjediget og et stort antall sendt i koncentrasjonsleir. "Fylkesføreren" Rosstad, som er blitt utstyrt med diktatorisk myrdighet i de distrikter som anbefaas av den såkalte unntagelsestilstand er kjent som en er gjerris og virkelig person, som flere ganger har utmerket seg ved sin enestående brutalitet. Mest beryktet er han for å ha fått ledet den bekjente strafekspedisjon til Selbu. Henrettelsen av de ti nordmenn skal skjule den utbredte ure innen nasistenes egen rekke. "Aftontidningen" i Stockholm taler også om at det skal ha funnet sted et kupp innenfor NS i Trondheim. En mengde partifolk er skadlagt og arrestert. Den påberepte sabotasjehandlingen er sannsynligvis ikke annet enn et påskudd til å sette fast opposisjonen. "Stockholmstidningen" skriver: Den bitre kamp som føres mellom det overværende flertall av det norske folk og den lille kikk av landsformidere har nå øket i en slik grad at tyskerne flere ganger har måttet ta effere. Dette har igjen ført med seg at det er begynt å gjøre også innenfor Quislings eige rekke. Det kupp som har funnet sted i Trondheim og den etterfølgende unntagelsestilstand viser at Terboven og Rediess finner situasjonen meget alvorlig.

O Redaktør Toralv Øsnes i tilleggsprogrammet blant annet: I sin tale 24. september sa Hans Majestet Kongen: La dere ikke provosere til uoverlige handlinger som bare vil føre til at tyskerne vår endr hædare represaliar ora før. Fortsett kampen i det stille. Bevar trossen, vær sikker! Kort tid i forveien hadde såvel statsminister Nygårdsvold som regjeringen rettet en sammens oppfordring til det norske folk. Statsministeren sa således: Det har ikke lyktes hittil for tyskerne, og det må ikke lykkes her. - Alle ansvarlige krefter har vært enige om denne holdning; disse oppropene har vært gjengitt i norske aviser; Quisling selv har daurørt at han lyttet til Kongens tale. Det kan derfor ikke være tvil om at nasistene hadde det fullständige kjenskap til de ansvarlige norges myndigheters mordlige og faste holdning. Den samme holdning som vårt folk har vist under alle provokasjoner. Vårt sifund har forbliit et rettsamfund uten klar rechtsstridige og lovøse forhold som nasistene og deres hjelpefolk har skapt i vårt land. Terboven og Quisling har vært skuffet over dette, som de har vært skuffet over at de ikke har kunnet gi Kongen og regjeringen i London skylden for sine forbrytelser. Selv etter de nye overgrep den 25. september i år levarte nordmennene roen. De sto fast i sitt vern om det norske rettsamfund. Hver eneste nordmann førte tau og stille kampen for nasjonens liv. Mens kjempet tyskerne for å virkelig gjøre sine planer; å gjøre Norge til en tysk koloni. Tagt i har de prøvd nye framstøt, men det var ikke et eneste svakt punkt i den norske front. Når roen gikk bort, sto det straks en annen klar til å ta hans plass. Disse menne eneste forbrytelse har vært deres kjærighet til Norge. - Idag kommer et nytt grufult budskap til oss fra Norge som avslører den bunnløse gjenhet i nasistenes mentalitet. Hva hadde disse menn gjort? Der satt teatersjef Gleditsch ved Trondelags teater. Han forberedte feiringen av 200-årsdagen for Wessels fødsel. Kanskje skulle han selv stå på scenen og lese: Bereid til døden altsid vær, den kommer når du minst den aner nær. Han får besøk av bevpnede menn. Han blir hentet, stillet for muren og skutt. Den samme skjebne led ni andre gode nordmenn. De ble hentet som han og skutt. Vi nevner deres navn igjen. - Disse nordmenn led døden fordi de var nordmenn. Det er blitt tyskernes misjon i Norge å straffe det, men nasilederne og mange menige tyske soldater i Norge skal engang trekkes til ansvar. - Ett av de uhyggeligste trekk ved den siste såkalte unntagelsestilstand er at en norsk-

Vi har merket oss ham. Vi har merket oss at NS har fått et direkte ansvar, et sterkt øket ansvar for tyskernes forbrytelser. Hvert enkelt NS-medlem må være oppmerksom på at han selv har stilt seg til tjeneste for okkupasjonsmakten. Ingen kan krysse i skjul, enten han sitter høyt eller lavt. Det er ikke bare Hagelien og Riisnes og hele ministermekken som har ansvaret. De NS-folk som hører på meg nå skal ikke fraskjive meg sin delaktighet, hvis de ikke taler tydelig ut og gjør noe for å hindre de avskyelige grusomheter. Vi nevner ikke noe navn denne gang. Men alle nordmenns øyne er nå rettet mot NS. Vi venter et åpent opprør innen deres rekker. - Umådligertid vil alle hederlige nordmenn bevare roen og selvbecherskelsen. De har ingen skyld for det som settes i verk av undertrykkerne. Det er innenfor NS det ulmen. Det er der svaret stadig hviler. Ingen omgående bevegelse kan oortnede oppmerksomheten fra den dyptgående krise i NS. De som ennå har en gnist av æresfølelse igjen har begynt å røre på seg. De har sin siste chance. --

Vi står foran ti åpne graver. I dyp ærbødighet bøyer vi oss for å minnes våre nye martyrer. Deres døa skal bare stålesette oss. Det skal nå vise sog hvem som er med oss og hvem som er mot oss. Vi hyller i dag byen rundt Nidaros domen. Vi hyller i dag Trøndelagbygdenes djerfe og stolte befolkning. Vi håper at det som er skjedd vil styrke oss i vår nasjonalitetsfølelse. Gud bevare Kongen og fedrelandet.

Etter Øksnevads tale sang et mannskor "Ja, vi elsker."

Sir John Simon, den engelske justisminister, avgjorde i dag en erklæring om hvordan de allierte, så snart seieren er vunnet, vil sikre seg at forbrytelser som fienden har begått i de av ham okkuperte land, vil bli straffet etter fortjeneste. I fredstraktaten etter forrige verdenskrig hadde de allierte bestemmelser om straff for de skyldige. Dette punkt ble senere fragått. Det var en feil, men denne feil skal ikke bli gjort en gang til. Denne gang vil de allierte ikke se på at de skyldige slipper unna. Navngitte forbrytere vil bli forlangt grep og overgitt. Dette skal ikke bare skje for at de skal få sin straff, men det skal også være en uttrykkelig betingelse for våpenstillskudd. - I nyhetene ble det tilføyd at Sir John's erklæring senere vil bli kommentert fra London.

Dagens øvrige nyheter kommer på side 6.

UTENRIKS KRONIKK VED ARNE ORDING 6. 10. 1942

Både Hitler og Göring har nylig holdt taler på nasistiske massemöter. Det mest opsigtsvekkende ved Hitlers tale er dens defensive karakter. Han stiller ikke store militære bedrifter i utsikt bortsett fra erobringen av Stalins råd. Han ikke skjeld på at lynkrigens og seierskrigens tid var forbi. Han regnet ikke med å kunne knuse fienden på kort tid ved hærens og luftvåpenets hjelp, men rikk inn for å organisere hele det europeiske fastland til forsvar. I vest har han søkt dekning bak den beste naturlige forsvarslinjen som finnes, kystlinjen. Og i øst regnet han med å kunne holde ressursene støtten.

Görings tale har adskillig større interesse. Han uttaler sig med en plomp åpenhet og løper ufrivillig mere enn Hitler. Talen hadde tre hovedpunkter: matituasjonen, de alliertes luftangrep og de amerikanske rustningene. Göring påstår at ernæringsituasjonen nu blir stadig bedre. Det skyldes at høsten i år har vært god, mens den de to følgende årene var under middels. For det annet kan tyskerne forsyne seg i de okkuperte land. Göring sier rett ut at tyskerne i hvert fall ikke skal komme til å tilde nød. Som rimelig kan være er han særlig optatt av de veldige områder i Russland som tyskerne har satt. Her skal tyskerne ikke bare hente næringsmidler, men også råstoff. Det er ikke grunn til å tvile på at det innenfor det okkuperte området er tilstrekkelig av korn og poteter tilfall ror det tyske herrefolk. Men tyskerne hadde også i 1918 besatt Ukraine, og den gang fikk de meget lite ut av det erobrerede området. Grunnen var folkets fiendtlige innstilling, og den er meget mors utpreget idag. En annen grunn var at transportvesenet sviktet. Dette er et like stort og viktig problem i denne krig, og lederen av det tyske jernbanevesen har åpent innrømmet at den voksende belastning har skapt en vanskelig situasjon, og at man selv med det man har fått fra andre land, har

utilstrekkelig med jernbanevognar og lokomotiver til å tilfredsstille krigskonfliktenes behov. Til døds kommer oljeproblemet. Sykornenes vanskigheter med oljen har vort overvurderet. De har fått en stort av den russiske oljen og har ikke sin egen produksjon av rent tisk olje. Han ikke alltid vanskild høster og løste dermed andreoljen ut av problem, somme "er ikke det de opprinnelige traktorene har eksistert i de fleste i Europa, i det er det nærmest ikke på tilgjengelig i de okkuperte land i Vest-Europa. Unde prisen av ein krigsforsøkt har traktorene danna et novatift i disse land. De vilde stede mer konsekvens, men det var ikke det de oppnådde i Norge som var utvist. Det skyldes at produksjonsmålet slettes opp av krigen.

Det om natten i forbindelse med luftangreppet over Berlin, var det Hitler og hans stab, som ville, at det sterkeste bitfall i tiden kom fra den sovjetiske flystyrke. Det var et stort mislykkelse, men han innrømmet spesielt ikke. Han ville ikke få dødd i luftvernet over Berlin, men han innrømmet spesielt at det ikke var mulig for Hitler selv å ta tak i luftvernet over Berlin. Han hadde ikke fly til å skytte ned, særlig nattjagere. Han kom dessuten ikke til å få tilstrekkelig støtte fra de andre flyene. De andre kunne ikke komme 1000 meter over Berlin, da de ikke kunne komme nærmere enn 1000 meter over Berlin. De andre kunne ikke komme nærmere enn 1000 meter over Berlin.

Om gjenrikon un s rustnin ar un Görin at den vilje ver. den måtte til å
innvun ar den. I knirk sett har mi mik nørne ydet kalle el-ting, os hon,
den f strinnings i Miller, r-iaur o, turbar lader. Det er ikke i. t. ikke an
stil kringmøslagen i n, so, tre, den kan ikke samtidig klapse un million rmo
bruker i høvindustriell idere. Göring tarlt ikke over at dette ørgu-
nt plassen at lader p. tykko forholde inn p. mordiske noko. Desguten har Sta-
tens in lant uttre produksjonskapasitet un Tykkland o 130 millioner innbygg-
ere, ist ar verdi til 1. forst. hvordan tykkene kan hente træt fra disse ut-
taldeles statens produksjon allerede nu ikke un kvalit no. De allierte
luftnrap velger i tykke o tykkem o indre vinkeli hotar bl.a stedig stor-
ge.

Det er blitt skadet mye av innre splittelse i Tyskland. Det er imidlertid ikke nogen til organisert motstand i større mil steder. Når slik fantes ikke det erken ved den utbruddet, ved en rapport på Sovjet-kravleidet eller under en vansklig vinteren ifjor. Göring understredet at, om valgene bare var redigert for Hitler, så ville f. sammenkjedene som andre landes befolkning hadde andre. Han fortalte en stdig opplysing av denne art på fronten. Slik opplysing var også i endret tilfeldigheten valgene som konflikt mellom nasjonen og SS. I endette var ikke noe nytt, så de fleste er enige om at den tyske regjeringen ikke er god.

WATER POINT THIS DORTAPE!

Det er nu vel tre år siden kri- en brot ut, og ingen har vore tanker til Polen. Et sent stundten av august 1939 trudde man i kraszvart kri- en unnges, til trøst for at Hitlers krav om Danzig og om hatt stradi gjennom P-ri-ien var frusatt allerede i mars. På dæt tidspunkt hadde Polen hverken en regjering, eller en eit militær ledelse. Siden Pilsudskis st- kupp i 1926 hadde både Polens utenriks- og innenrikspolitikk dobbverre fje- net seg mere og mere fra demokratiet. Ikke langt opp-pa kten med Tyskland hadde gjenet tyskerne, og ikke på landene, og etter hünchen stillet Polen seg bl- Tsjekk slavkiske fiender. Derved lettet Polen Hitlers underkuelse av den ts- k slavkiske republikken og fullbyrdet på den miten sin egen innringning. P- hadde tapre soldater og underoffiserer men en mangelfull og feidet utru- ning og en slett militærledelse, som vesentlig hadde vært beskjiftiget med politikk. Men under trykket fra det polske folk som alltid har vært demokratiske, var den ikkeden kritiske militære og politiske ledelse nødt til å av- de tyske kravene, som også ble offentliggjort drøide seg i noksenske innst enn Da- en utstrad, og i virkeligheten var nent så innledninten til Polens fullstendige utslettelse. Se kva også forbundet

Om natten den 1. sept. 1939 rykket de tyske panserkannons inn i Polen alle kanter. Over 1.000 tyske fly ødela første dag alle polske flyplasser, alle forbindelseslinjene ble faststyrret slik at koncentrasjonen i reservene muligst var. Regjeringen og hærledelsen flyktet på et meget tidlig tidspunkt til Rumania. Den tyske propaganda har fastslått at det polske fronten varte 18 dager. Det er ikke riktig. Når er vi i galleriene senere blitt klar var kly 18 dagers tilstand uten fly, uten panservépen, uten befestningslinjer muligst. Men i tre måneder varte den polske hærs organiserte kamp, rikt under en ny sivil og militær ledelse. Dørømt er forsvarer av Warsaw som sentlig ble ført med frivillige tropper som var godt bevepnet etter at regjeringen hadde forlatt byen. Mens byen brente, mens husene styrket sammen, uten lys og uten vann ble kampen organisert av forsvarsrådet hvis ledende kraft var den polske arbeiderføreren Niedziolkowski, som senere ble henrettet. Warsaw mette tilsist kapitulere, men det polske folk har ikke kapitulert. Amerikanske har ikke kunnet finne noen støttepunkter, ingen Quisling i Poland. De forskjellige nasjonalitetene som kjemper som "frivillige" på østfronten, finns det ingen polakkor. Ingen terrør har kunnet knuse tilstanden. Tyske politifolk og SS-folk får vinnere. Landsbyer som er verdradd til tyskere etter at polakkene er fjernet ut brenner ned. Den polske ildkanalen prøver å være meget tallrik, den teller over 150 utstyrer som spres i flere 100 tusen og dessviser. Den underjordiske pressen kunne fortelle om Hess' flukt til England fire dager før den offisielle taske.

Det polske folks kamp er ikke islert fra de demokratiske krefter i utlandet. I oktober 1939 ble det døpt dannet en konstitusjonsellit polsk regjering i Paris med general Sikorski i spissen som er anerkjent både av de allierte og av de nøytrale makter. Den nye regjeringen skapte en ny hær, først i Frankrike, senere i England. Polske flyvere skjøt ned 20 pct. av de tyske flyene ble skutt ned over Landet i august og september 1940. Den polske flåten har vunnet flere seirer. Det var også en polsk brigade som i 10 minutter holdt de islerte Tyskland.

I august 1939 sluttet Tyskland og Sovjet-Savoldet en ikke-angrepsavtale, hvorført det også førekommmer en hemmelig klausul om deling av Polen. Idag står det len i et annet lys en den gang. Etter utbruddet av den tysk-russiske krigen undertegnet den polske regjeringen en avtale med Sovjet-Savoldet som annulerte den hemmelige avtalen, men gjensidig diplomatiske forbindelser ble opprettet. En polsk armé ble dannet i Sovjet-Savoldet, hvorav den del må finner seg i Iran, en del i Syria og Palestina. Ilt teller den polske hær 200 000 mann og står på forts plass blant de allierte etter Sovjet-Savoldet. Alliansepartene.

Alle på lage industridistrikter er direkte blitt innlemmet i det tyske rike, og på lakkens i disse minder er enten farflyttet til østlige provinser

ller gjør slavetjeneste for tyskerne. Det er forbudt å snakke polsk offentlig, det finns ingen polske skoler, polakkene må ikke benytte de samme trikker som før oppførte seg som om han var polakkenes beste venn, "nå utnevnt til auleiter i Posen. Han har uttalt at om icke skal det ikke finns flere polakker i hans distrikt, som er et rent polsk land med bare 5 pct. tyskere. I løpet av 10 år skal altså 4 millioner polakker forsvinne. En særskilt lovgivning er innført for polakker og jøder. Den kjennetegner bare to straffer: koncentrasjonsleir og dødsstraff. Dødsstraff gjelder også annet for "antitysk innstilling" og for å ønske å melde av til myndigheten om kjænskap til en lik karstilling. Appell- eller benædningsrett eksisterer ikke. Begrunnelsen for lovgivningen er "den nasjonale kamp" som det tyske folk fører mot polakker. Av de polske landbruksområdene har tyskerne laget et "generalluvernement" som inntrer en mellomstilling mellom et protektariat som Böhmen-Mähren og fullständig innlemmelse. På de øverste trin i administrasjonen sitter polakker, men i virkeligheten har man vanskelig for å oppfage en antydning til endog et formelt polsk selvstyre. Den tyske utbytningen og undertrykkelsen er fullständig. Polske gymnasier og middelskoler er stengt, bare folkeskoler og yrkeskoler er åpne, polakkene skal nemlig bare utføre fysisk arbeide for tyskerne. Polske bibliotek, museer og teatre er lukket. De beste bydelene er reservert for tyskerne. Polakkene får halvparten av de tyske matrassjonene, denne fjerdedelen. Det polske næringslivet kontrolleres av tyskefrie, og skal så hardt overføres til tyske hender.

Et særskilt kapitel i Folien idag er jødenes skjebne. Man frarok dem deres formue, deres mulighet til å tjene penger, deres bologer. I de større byene ble jødenes boliger overtatt av andre, som da måtte bo i telt. Fortsette med ghet meget rittet. Det er et forført lassende pakketverke i ghettoen i Praha dør hver dag 300 mennesker av sult og tyfus. Man rukker ikke å begrave de døde, ofte blir likene liggende på gaten. Det finns hverken elektrisitet eller gass i ghettoene. Mannesken lever ikke, de väntar bare på döden.

I mange byer, som f.eks. Lublin, er ghettøen opprettet utenfor byen. Det er blitt meddelt at Lublin er den første polske by som er befridd for jøder. I det siste kommer det stadig oftere meldinger om massehenrettelser av jøder, særlig i de små provinsbyene. 700.000 jøder har på denne måten måttet bøte med livet.

Men det polske folk lever likevel, kjemper og skaper.. Dets arme kjemper i alle verdensdeler. Dets diktere i emigrasjon hylder sitt vakre land, folkets kjærlighet til friheten, dets lidelser, dets mot og tapperhet.
Endnu er Polen ikke fortapt!

(Etter "Håndslag" nr. 6, Stockholm 1942)

Kveldsnyhetene fra London, onsdag 7. oktober 1942:

Russland. Det er idag 69 dager siden tyskerne begynte sin offensiv mot Stalingrad. Byen holder framdeles stand, enda tyskerne stadig fører fram nye forsøk. Hovedslaget raser på steppene mellom Don og Volga nordvest for byen. Tross hard motstand fra tyskerne rykker Timosjenkos divisjoner stadig fram mot de improviserte forsvarsstillingene som tyskerne har ført opp for å beskytte sin utsatte flanke. Kampene dreier seg om høyder og bakker som fienden i all hast har omdannet til befestninger. I selve byen har tyskerne ført fram tusener av reserver. Hovedkampen her dreier seg om arbeiderstrøkene i nordvest, som forsvarer seg hårdnakket mot tyskernes forsøk på å skjære igjen. Takket være sin tailmessige overlegenhet erobret tyskerne flere kvartaler i dette strøk. Russene gikk med engang til motangrep og innbitte kamper er igang. I et annet område har russene gjenerobret tre gater. Det siste: russiske kommunike melder at seks tyske angrep er avvist idag. - De øvrige fronter: I Kaukasusområdene har russene slått tilbake tyske angrep ved Mosdok og sydøst for Novorossisk. Ved øvre Don, i nærheten av Voronesj, har russene rykket litt fram.

Flyangrep. Kraftige britiske bombefly-styrker rettet inatt et konsentrert angrep mot industriområder i Osnabrück der også jernbaneanlegg ble angrepet. Seks fly saknes. I går kveld angrep de nye Moscito-fly et sted i Holland. Fabrikker og et kraftverk fikk fullt treffere. Tidligere på dagen ble mål i vest-Tyskland angrepet. Ingen fly saknes etter dagslystoktene. - Der var ingen tyske fly over Storbritannia siste døgn.

Frankrike. Laval er idag kommet til Paris for å underhandle med tyskerne. Det er bare 8 dager igjen av den frist han har fått til å skaffe 133 tusen faglærte arbeidere som skal sendes til Tyskland. Han må melde om voksende motstand i det uokkuperte Frankrike. Men hvis han ikke greier å holde sitt løfte truer tyskerne med å utvide tvangsutskrivningen til å omfatte hele landet.

Danmark. Bakgrunnen for tyskernes klage over at "deres utstrakte vennehånd mot det danske folk er vist tilbake" er at frikorps Danmark er kalt hjem fra østfronten. Det er ikke noe tilfelle, skriver Times, at tyskerne nå truer med å gi Danmark samme behandling som Norge, samtidig som nordmennene har det verre enn noensinne. Hittil er Danmark framhevet som det land som har nytt godt av ikke å bekjempe okkupasjonsmakten. De tyske motiver er klare nok: de får ikke mere av Danmark uten makt. Alle land må lide for at Tyskland skal bli "stort".

Kravet om en ny front. har fått ny aktualitet. Avisene framhever idag at alle de alliertes latente krefter må i virksomhet så snart som mulig. Overføringen av folk fra industrien til våpenartene skjer i øket tempo. - Den amerikanske regjerings utsending i Moskva har idag konferert med Stalin om tiltak for å koordinere den amerikanske og britiske krigsføring med den russiske så langt som mulig. En britisk-amerikansk-russisk avtale er undertegnet.

Tyskland. En halvoffisiell representant for den tyske overkommando er idag kommet med uttalelser som går stikk imot det Hitler, Göring og Goebbels sa i sine siste taler. Mens disse har forberedt tyskerne på en lang forsvarskrig og understreket "den uinntagelige lagnotlinje som nå er bygget rundt Europa" hevder dagens mann at Tyskland bare midlertidig er på defensiven i vest. Der er hovedslagmarken, der skal den endelige seier vinnes. Og denne offensiv i vest må begynne snart, begrunnelse: Hovedmålet i øst er allerede nådd. Slik direkte offensiv har ikke vært bebudet siden 1941.

Nord-Afrika. Briterne har utført betydelig luftvirksomhet de siste dager, med angrep blant annet mot Tobruk, Benghazi og en fiendtlig konvoy sydvest for Kreta. - Rommel har bebudet en "uimotståelig offensiv".

Det fjerne Østen. Ifølge ennå ubekreftede meldinger har australierne på New Guinea erobret et viktig strategisk skar i Owen Stanley-fjellene. Under en luftkamp utenfor Guadalcanal fikk en tung japansk krysser og flere destroyere som forsøkte å kandsette forsterkninger, torpedotreff. Japanerne forsøkte å gjenvinne de stillinger som amerikanerne drev dem bort fra for noen måneder siden.

3 OKT. 1942

1377

LONDON - RADIO

Mappe	41
Ekpl.	160
Arg.	1942
O.V.	JN.

2 Arg

Nr. 160.

Torsdag 8. oktober 1942 kl. 19.30.

Henrettelsene i Trondheim. Det fant onsdag sted to uhøggelige begivenheter i Norge. På Universitetsplassen i Oslo holdt tyskerne "høsttakkefest" hvor det ble oppført lystig tysk ballett. Det ble holdt mange takketaler av tyskerne. Ifølge den tyskkontrollerte kringkasteren i Oslo var det en "verdig og storstilt takkefest". Etterpå ble Horst Wessel-sangen og Deutschland über alles sunget. - Samtidig ble ytterligere 15 nordmenn skutt i Trondheim. De 15 martyrs navn var: Peder Oddvar Stor-Tjønnli, Odvar Olsen, Ingvar Hellingen, Arne Moen, Majavatn, Magnus Lien, Bjørne Lien, Nils Hællersen, Stavaldalen, Edvard Sæter, Peter Lund Sæter, Sæter, Arne Holmen, Mikal Holmen, Leif Sjørfors, Holmen, Aksel Johansen, Østerfjorden, Agnar Bæfjellmo, Bæfjellmo. Erling Paulsen og Birger Paulsen, Fellingfors ble dømt til ti års tukthus. - De nye martyrers navn vil få sin plass på en minneplate som vil bli hedret så lenge det fins nordmenn til. - Ifølge meldinger til Reuter er meldingene om at henrettelsene skjedde på grunn av sabotasje ganske uriktige. En rekke av de henrettede kom fra traktene omkring Majavatn. Begynnelsen var en bagatellmessig affære for en tid siden, som utviklet seg til slagsmål mellom en del nordmenn og tyskere. Etter sigende ble en tysker drept. Tyskerne tok den gang 30 gisler, og det meldes at det er 7 av disse som ble skutt igår. "Times" skriver at proklamasjonen om at 10 nordmenn ble henrettet tirsdag og ytterligere 15 ble skutt igår gir et bevis for den voksende uro tyskerne føler i Norge. Tyskernes nye skamløse handlinger er snarere et tegn på svakhet enn på styrke og framgang. "Nya Dagligt Allahanda" skriver: Unnskyldningen for de nye henrettelsene er den samme: sabotasjehandlinger. En ting er imidlertid sikkert: situasjonen i Norge vil fortsette å forverres for hver mann som blir skutt. "Aftontidningen" minner landets store sønn som har nådd å samle folket om ikke med seg, så mot seg, og skriver at nordmennene kanskje trenger å venne seg til denne rasjonelle rettspleie og høye rettskultur. "Socialdemokraten" skriver med avsky om de nye tyske voldshandlinger som er så fremmed for vår nordiske rettsfølelse, og "Dagens Nyheter" skriver at det er uhørt at man lar et menneske sone med sitt liv en forbrytelse det ikke har begått.

Britiske krigsfanger i lenker. Parisradioen meldte idag at de britiske krigsfanger tyskerne tok ved Dieppe er kastet i lenker etter ordre fra den tyske overkommando. Den tyske regjering truet allerede igår med å kaste krigsfangerne i lenker. De gjentok sin gamle påstand om at tyske fanger er blitt bakhundet under toktet ved Dieppe, og at det skal ha funnet sted en ny liknende episode på Kanaløya Sercq under et lite britisk raid nylig. Dette er blitt uttrykkelig dementert av den britiske regjering, som også framholder at den ikke vil finne seg i noen ordre som går ut på å binde krigsfanger i felten. Den britiske regjering erklærer at medmindre de britiske soldater som ble tatt til fange ved Dieppe blir frigjort fra sine lenker, vil det bli tatt liknende forholdsregler mot et tilsvarende antall tyske fanger i britiske hender. Det framholdes at den tyske regjerings "repressalier" er uttrykkelig forbudt i Genevekonvensjonen. - Det blir opplyst at 90 000 britiske krigsfanger befinner seg i tyske hender og 25 000 i italiendake. - Fra en av de Kanaløyene tyskerne har besatt kommer meldingen at de har deportert 900 menn til tvangsarbeid. To av dem begikk selvmedd.

Tysk ultimatum til Danmark. Det meldes at den tyske regjering har rettet et ultimatum i 6 punkter til Danmark. Det blir blant annet krevd at Danmark skal bevepne alle handelsskip mot russiske og britiske fly og ubåter, og at det danske politi skal nazifiseres, og skal ha større makt; 20 000 danske faglærte arbeidere skal overføres til Tyskland med en gang. Danmark skal erklære Sovjetunionens krig, og at Danmark skal sende økede mengder livsmidler til Tyskland. - Hemmelige danske aviser oppfordrer til å sette seg imot de tyske krav. Situasjonen er ytterligere tilspisset på grunn av "Frikorps Danmarks" permisjon. Man er i London av den oppfatning at man står foran en skjerpning i krigsføringen på alle fronter.

Russland. Stalingrad holder framdeles ut etter 70 dagers kamper. Det er nå 8 dager siden Hitler lovet at byen skulle falle, og en framstående tysk målsman erklærer idag at en avgjørelse ville falla allerede senest ved utgangen av denne

13 OKT. 1942

1378 A

L O N D O N - R A D I O

Mappe 41

Ekspl. 161

Årg. 1942

O.V.

2 årg.

- 2 -

uke. Dagens meldinger tyder imidlertid ikke på at de tyske spådommer vil gå oppfyllelse. Dagens russiske kommunike melder at russiske tropper har brutt seg inn i de tyske stillinger på steppene mellom Don og Volga og har påført tyskerne store tap. Ifølge tidligere rapporter fra aksehold har russerne lagt pontonbruer over Don. Inne i selve byen har russene gjenerobret flere gater i de siste 36 timer. Om slaget ved Stalingrad skriver New York Herald Tribune at tyskerne nå ikke kan avbryte det om de aldri så gjerne ville, og "New York Times" mener at slaget kan bli et vendepunkt av historisk betydning. - Kaukasus: Ved Mosdok er de fiendtlige framstøt i retning av oljefeltene i Groznyj og Det Kaspiske hav stoppet opp tross kraftig innsats. Ved Novorossisk har russene gjenerobret et bebodd strøk. - De øvrige frontavsnitt: Det raser et volåsamt slag i utkantene av Rjazan. Selve byen står i flammer. I området ved Stalingrad fortsetter de russiske styrker sine angrep ved Siniavino. Fiender kaster inn divisjon etter divisjon, men russerne lar seg ikke stoppe. Midtøsten: Dagens Kairokommunikasjon melder om patruljevirksomhet i alle avsnitt. De allierte fly i Midtøsten fortsetter sin offensiv. En rekke mål i Dern, Sidi el Baroni og Bambi er angrepet. 3 fiendtlige fly ble skutt ned. 4 allierte fly saknes etter samtlige operasjoner. Det fjerne Østen: På New Guinea er den australske framrykkingen slukket litt på grunn av det vanskelige terreng. Australerne møter framdeles ingen motstand. Det meldes at de har nadd et viktig pass (Kokoda-passet). - To av de vestligste øyene i Aleutene, Atka og Agattu, er oppgitt av japanerne. De ble besatt av japanerne i juni. Under et angrep på Kiska i Aleutene har amerikanske Liberator-fly ødelagt 6 japanske sjøfly uten selv å lide noen tap. Fra Salomonøyene melder at japanerne står klar til å ta tilbake de deler av Guadalcanal som de har tapt til amerikanerne. Ungarn: Den ungarske regjering har oppnevnt et "nasjonal forsvarsråd" til bekjempelse av den voksende antinazisme i Ungarn. Rådet består av 12 generaler. Det er opprettet en standrett i hver eneste landsby som kan ta seg til anti-nazistene.

Nederland: Ifølge Goerings avis "Essener Nationalzeitung" skal det bli innført tvungen verneplikt i Holland. Alle våpenføre menn vil bli innkalt. Avisen skriver at av en befolkning på 9 millioner er det bare 10 000 menn som kjemper i øst. Dette er ikke nok for å sikre Hollands framtid. Frankrike: Ytterligere 17 franskmenn ble henrettet i Lille igår. - Laval har gitt 200 tusen franske arbeidsgivere ordre om å sende fransk arbeidskraft til Tyskland. - Ifølge meldinger fra Sveits er 35 000 jøder deportert fra Frankrike. Avisene i Paris får ikke lov å skrive et ord om deportasjonen. - Paris kringkasteren har offentliggjort en liste over alle de embetsmenn og ordførere som har fått avskjed.

Straff for naziforbryterne i de okkuperte land vil bli et vilkår for våpenstillstand, uttalte president Roosevelt i en tale igår. Den britiske lordkan sier opplyser at man har til hensikt å danne en undersøkelseskommisjon som skal granske de forskjellige tilfelle av forbrytelser som nazistene har begått, uten hensyn til forbryterens rang. Planen er godkjent av alle de allierte regjeringer i London.

Norge: Blant de nordmenn som er tatt ut til opprydningsarbeidet etter det britiske flyangrepet på Oslo er blant andre: Birger og Sigmund Ruud, skipsreder Ditlef Simonsen, P. Chr. Andersen, skipsreder Rudolf Olsen, skiløperen Grøttumsbråten og speidersjefen Møller Gasman, som er 70 år gammel.

161.

Fredag 9 oktober 1942 kl. 19.30.

re. Den tyske standrett i Trondheim har krevd nye ofre. Kl. 19 igår, den 8. oktober, mens kvelden senket seg over byen og all trafikk stanset, snart skudde på ny og ni vergeløse nordmenn til falt inn mot muren. Navnene på de nye offer er: Johan Audun Bogfjellmo, Bogfjellmo. Johan Sygard og Einar Sygard, Arslatten. Ole Sæter, Sæter. Ole Svebak, Svebak. Alf Stormo, Trofors. Emil Lum, Peder Forbergskog, Majavatn og Rasmus Skjærpe, Trondheim. Og Rolf Raas, Majavatn, ble dømt til døden, men fikk straffen omgjort til 15 års fengsel. Inge Stormo og Lars Stormo, Stormo, ble frikjent. De henrettede skal ha fraktet sabotasjemateriell og sprengstoff, men etter hva Reuter mener, er det ingen grunn til å tro på denne tyskestånd. Reuter mener at de ni usannsynlige tatt som gisler for mordet på en tysk soldat og nazilemannen i Bindalen, og at de er like skyldige som de som ble skutt for sabotasjehandlinger dagen før. De fleste av ofrene fra 7. oktober er fra Grane herred sydligst i Nordland fylke, noen få var fra Vefsenvjellene. Ofrene fra 8. oktober er fra samme distrikt, Majavatn og de nærmeste stasjoner ved Nordlandstunnelen. Det er ikke meldt om noe attentat mot jernbanen, og det er meget usannsynlig at det har funnet sted etter hvert. Men det meldes at det er blitt oppdaget et meget lite våpenlager nær Majavatn, og befolkningen anklages for å ha hatt kjennskap til det og ikke meldt fra. Størstedelen av de henrettede er unge gutter i 20-års alderen som har bodd hjemme hos sine familiær på deres småbruk; et par av dem har underholdt sin mor og sine søsken. Noen er menn i 30-40-årene som har slitt hårdt med nybrott og jordbruksarbeide. - Reaksjonen i Sverige på de tyske mord er meget sterk. I Stockholm heiste de igår mange steder norske flagg på halv tang, omvunnet med sort flor. Stadsteatret i Göteborg flagget på halv stang; teatersjefen opplyste før forestillingen at det var til minne om en norsk teatersjef, hvis navn det ikke var nødvendig å nevne, og at det var så meget større grunn til å minnes ham, som de norske teatrene neppe har fått lov til å heise sine flagg. "Aftontidningen" bringer bildet av en Stockholms-prest som heiser sitt floromvunne flagg, og skriver at massehenrettelsene i Norge har vækt avsky og forstemhet i alle leire i det svenske folk. Svenskene forsøker på alle måter å vise sin sympati for det tappert kjempende norske folk. Det nazivennlige "Aftonbladet" skriver at selv om tiden må være hård, kan en godt forstå omfanget av den trengsel om nordmennene nå gjennomgår, enn mindre nødvendigheten av å gripe til slike midler som tyskerne gjør. Det svenske folk kan ikke tro at det rettsakende norske folk har gjort seg skyldig til noe som skal straffes på den måten, heller ikke at tyskerne framgangsmåte kan være annet enn nytt hat og ny bitterhet.

I tilleggsprogrammet uttalte redaktør Torvald Øksnevad: "Tyske soldater i Norge har i de siste dager som så mange ganger før, skutt nordmenn som de har fått ordre om å skyte. Grunnlaget for disse ordrer er i de fleste tilfelle bare dette at det etter tysk oppfatning er gagnlig at det hver dag skytes noen nordmenn. Det skjer ikke fordi de har forbrutt seg, men fordi den allmennelige situasjon er slik at det, fremdeles etter tysk oppfatning, bør stilles noen nordmenn opp mot muren hver dag. Det norske folk skal få se at tyskerne ikke viser tilbake for noe som helst. Det norske folk skal vite at turen når som helst kan komme til hver enkelt nordmann. Vi vet det nu. Vi vet hva det tyske "Herrenvolk" mener med begrepet soldater. Rustet til tennene er hundre tusener tyskere, hjulpet av sine norske hænder, sterke nok til å myrde nordmenn hver eneste dag, nordmenn hvis eneste forbrytelse er den at de er nordmenn. Vi vet også at herrefolket er så mektige at de kan legge britiske soldater i lønker. Overfor våpenløse kan de utrette det utrolige. Og mens de venter på at Stalingrad skal falle, må Tyskland demonstrere sin makt. Men det skjer på en slik måte at det samtidig forteller alt om det moderne Tysklands forhold til det vi kaller kultur og civilisasjon. Hvert barn i Norge har det fullt klart for seg at i det tyske "livsrom" kan og vil vi ikke innpasse. Vi har intet til felles med tyskerne. Alt deres er oss fremmed. Deres "germanske fellesskap" er ikke annet enn erobrerkultkretsens plan om å slå andre folk ned. Hvert mord som blir øvet mot vergeløse

nordmenn kan bare utdype avgrunnen mellom det norske og det tyske folk. Hitler og hans systems viktigste våpen er trusler. Han har ofte seiret med det. Sin største seier vant han i München. I Norge har dyrekjøpt erfaring gitt oss den visshet at vi aldri må gi fienden så meget som lillefingeren, men værge høstes skanse i denne totalitære krig mot vårt folk. Hvert barn, hver kvinne, alle vet det. Ikke noe sted må fienden bryte igjennom vår felles front. Denne store kamp dag og natt stiller sitt krav til hver eneste en av oss. Vi sier til det siste: De kuer aldri oss. De seneste tyske mord har bekräftet at fienden ikke har noen evne til å begripe vår mentalitet. Tyskerne viser de demonstrerer sin makt. De avslører sin avmakt. Men de legger også forslik som Quisling lovet. Ikke slik som vi selv håpet. Det går ikke over i enhver henseende. Uroen er ikke på vår side. Slik som vi nordmenn reagerer, slik reagerer alle de allierte nasjoner. I strid med all folkerett blir britiske fanger mishandlet av tyskerne. Disse desperate handlinger kan ikke vekke annet enn øket hat og en innbitt offensiv ånd her i England og overalt i den frie verden. Det blir tunge tider i Norge nu, og dagene og netterne blir lengere. Alle venter på at de allierte blir sterke nok til å befri verden for dette mareritt. Ingen tviler på at det kommer. Tyskerne kan ikke skjule sin uro og sin tvil. De setter livet inn, de vet at de har tapt sin siste rest av æresfølelse. Desto mere innstiller de seg på en desperat kamp for å undgå nederlaget. På begge sider blir sluttkampen hård. Det blir en kamp for alle folk om menneskeslektens skjebne. Nyhetene i kveld:

Russland. Det er ni dager siden Hitler med brask og bram forkynte at Stalingrad ville falle. Dagens russiske kommunike melder om voldsomme kamper med fienden innenfor Stalingrad og Mosdok. Ingen viktige forandringer ellers på fronten. Kommunikeet tilføyer at fire fiendtlige angrep er tilbakevist ved Stalingrad. For første gang kommer det tyske kommunike ikke med nåen hentydning til byen, men omtaler idag kamper langs Don-fronten. Tyskerne erklærer nå at det ikke er nødvendig å storme byen med infanteri, men at de isteden kan legge den øde med tungt artilleri og bomber. Daily Telegraph: Hadde dette vært mulig ville det ha skjedd for lenge siden. - Et russiske tilleggskommunike idag sier at russerne har brutt igjennem fiendens skyttergraver og tatt fanger i voldsomme mørkamper. Timosjenko har gått over Don. Syd for Stalingrad er 54 tyske tanks ødelagt etter et mislykket forsøk på å spreng en kile inn i de russiske linjer fra to sider. Ved Mosdok er tyve tanks og et infanteri-regiment tilintetgjort og russiske fly har utslettet 13 tyske fly bakken. - Ved Voronesj har tyskerne endrime tap. Ved Rzev, åpningen til Vjasma Smolensk og Kviterussland, raser bitre kamper og byen står i brand. Stalingrad: 17 mislykte tyske angrep og 600 drepte tyskere på en dag, 15 ødelagte og 8 skadede tyske fly på en flyplass, på en annen 18 ødelagte.

Krigsfangene. Det britiske krigsdepartement meddeler: Hvis ikke lenkene nes på 2500 britiske krigsfanger etter Dieppe vil et tilsvarende antall tyske fanger i Storbritannia imorgen middag bli lagt i jern. Times: Ingen ønsker å se hjelpeføsse fanger behandlet på en måte som stjader mot den britiske oppfattning av humanitet. Men selv om det er motbydelig for oss må ikke tyskene et øyeblikk være i tvil om at det vil skje hvis våre krav ikke etterkommes. Daily Telegraph: Som vanlig skjuler tyskerne sine egne forbrytelser ved å rette falsk anklage mot andre. Påskuddet for behandlingen av Dieppe-fangene er noe som aldri har funnet sted. "Lion"s militærmedarbeiter: Beslutningen om å legge britiske fanger i jern er fattet i den tyske overkommandos navn. Vi vet at nasistenes barbari blir dypere og dypere, men det er nytt at stormtropppreget også klebes direkte til den ansvarlige generalstab. Det føles ytterligere nødvendig at en alliert kommisjon undersøker krigsforbryternes ansvar. - Så sent som idag truer tyskerne med at hvis de britiske represalier utføres vil tyskerne fra imorgen middag legge det tredobbelte antall britiske krigsfanger i jern. Roma: påstår dette er nødvendig da et nytt dokument er funnet i Tobruk om alle italienske fanger i et visst avsnitt skulle tilintetgjøres! Det er ennu ikke kommet noen erklæring fra London om den nye situasjon. Stillingen i Danmark er forverret. Vi kommer tilbake til dette i vårt neste nummer. - Omfattende amerikanske flyangrep mot Lille-området inatt.

12 OKT. 1942

1379 A

Mappe 41
Ekspl. 162
Arg. 1942
O. V.
Jfr.

L O N D O N - R A D I O

Nr. 162.

Søndag 11 oktober 1942 kl. 19.30.

2 årg.

Riksmeetet i Oslo. (Referert i tilleggsprogrammet fredag 9/10). I tiden 25.-27. september skulle alt som kunne kryspe og gå av NS-folk til Oslo. Normalt er det nå uhøyre vanskelig å få reisetilatelse med jernbanene i Norge, transportkrisen er akutt der som overalt ellers i det tyskokkerte Europa. Men når Quisling skal agere, kommer bronse og poteter i annen rekke, da må en først og fremst tenke på å befjordre statistene ved Quislings tyske teater. - Første akt av skuespillet var åpningen av utstillingen "Norges nyreisning" i Nasjonalgalleriet. Spede heil og sål-rop kleng fra den lille tilskuerskare utenfor galleriet da ministerpresidenten arriverte. Samtlige ministre i lattelige uniformer med komiske merker og ordner var til stede. Føreren holdt sin berømte store tale som begynner med vikingetiden for deretter å hoppe frem til tiden før 9. april, som skildres som en tid full av forvirring og kaos. Dernest kommer en lovtale av forholdene i Norge etter den tyske okkupasjon. Nu råder de helligste tilstander, for NS har fått kontrollen over statsapparatet og gjennomfedrelendet og skapt orden, rettferd og fred. Dette vrengebilde er det nazistene innbiller seg at folk skal tro på. - Neste var "førertinget" som ble holdt i Universitetets gamle festsal med soloopptreden av føreren for et publikum bestående av spissene innen NS. Hans tale denne gang var preget av resignasjon, blandet med triumf over at den store føreren i Tyskland tillot at norske liv falt på østfronten ... Så hørtes med ett drønn av bomber som falt, og kort etter gikk flyalarmen. Folk, som hittil hadde gått i en dvale, våknet til liv. Et sukk av lettelse gikk over byen. Vi er ikke glent! Våre allierte sender oss sin hilsen ... Ingen visste ennå hva som var skjedd, men en sterk nervositet brente seg hos de ledende NS på førertinget. Avviklingen av dagens øvrige program gikk tregt. Numrene ble forsinket. Det var en meget engstelig fører som rakte ut hånden på universitetsplassen til forbipasserende forrådere og mindreårige. Til slutt skulle det være festforestilling i Nationaltheatret. Det ble en fest uten Quisling og ministre. Flere andre pamper glimret også ved sitt fravær. Teatersjefen var meget oppskjørt og salen var fylt av politi og tyske gestapo. Før forestillingen var slutt, gikk flyalarmen igjen, og de NS som hadde vært så modige å møte opp, måtte med teatersjefen i spissen begi seg ned i Undersøkningssentralens uhyggelige og råkoldde tunneller. Der ble de sittende til kækken halv tre. - Neste morgen var det hirdstafett. Klokken åtte kom flyalarmen. En og en lusket hirdfolkene hjem langsmed husveggene. Irsdagens og søndagens tilstelninger forløp uten begciistring og med sterkt nedsatt kampånd, fordi det alt var kjent at mange tyskere var drept og såret under fredagens flyangrep. De norske ofre kunne ha vært unngått dersom tyskerne hadde sendt flyalarm i tide, for det viste seg senere at tilfluktsrommene i de rammede beboelseshus var helt uskadet. Det tyske luftvern var i det hele meget dårlig forberedte. - Det pompøse ceremoniell som ledsager førerens cirkusnumre gjorde denne gangen ikke sin virkning. Bislets tribuner var ikke engang halvfulle under det såkalte Norgesmesterskap i fotball. Folk fulgte ikke med, men skottet engstelig opp i luften når dur av fly hørtes, og pusset ut da det visste seg å være beskytternes jagere. - Hele riksmeetet hadde et preg av noe kraftig dillitetisk, en elett kopi av tyskernes maskerader. Slutningsmøtet var karakteristisk i så måte. Tykk og klosset spaserte Quisling med sine "adjutanter" tvers over plassen. Den tilskirkede militære presisjon uteble fullstendig. Føreren hengte medaljer på sine ivrigate tilhengere og "manto til øket innsats". For et år siden førte han ganske andre store ord i munnen. Så meget har riksmeetet vist at NS ikke er flere enn før. Formeringen må ha sviktet tross all agitation. - Der ble sendt hilsningstelegram til Hitler, og Terhoven og Falkenhorst ble hilst med bukk og opprakt arm. Så utbraktes et 3x3 heil og sål for Tyskland, og vi behøver ikke å tvile på oppriktigheten i ropene. Som en hän klang til slutt fedrelandssangens toner fra forraderne.

15 OKT. 1942
L O N D O N - R A D I O 1381 4

Mappe 4
Ekspl. 163
Arg. 1942
O.V. 2 år.

Ker er nyhetene i kveld:

Russland. Den russiske offensiv på steppene mellom Volga og Don har gjort ny framgang, og ifølge de sist meldinger fra Moskva pågår det nå heftige kamper langs bredden av Don. Stalingrad holder fremdeles ut. 4 tyske infanteri- og tankdivisjoner støttet av fly fortsatte igår sitt press mot de nordvestlige deler av byen. "Den røde stjerne" skriver at etter 72 dagers kamper er det tyske trøkk avtatt i noen grad på grunn av de enorme tap. "Men" legger avisens til, "det er åpenbart at tyskerne ikke har oppgitt sin plan om å erobre byen. Det ser ut til at tyskerne forsøker å trekke fram nye reserver for å prøve et nytt stormangrep." London meldte imidlertid lørdag at det er tegn som tyder på at tyske tropper blir overført fra Stalingrad for å møte den russiske trusel mot tyskernes venstre flanke. - I Kaukasus har russerne utkjempet defensive slag ved Læddok. Mange fiendtlige angrep er slått tilbake. Sydøst for Novopressirk har russerne slått tilbake 12 fiendtlige angrep i løpet av 12 dager. - Tyskerne har gjennomgått sine offensive operasjoner i Siniavino-området, men de har ikke klart å trenge inn i de russiske linjer. I forrige måned falt det 60 000 tyskere i dette området. - Stalin har avskaffet systemet med politiske kommisærer i den røde hær. "Sunday Times"-s moskvakorrespondent skriver at beslutningen har vært stor tilfredshet i hele det russiske folk og at det er et mytt bavis på at det ikke lenger er noen uoverensstemmelse mellom regjeringen og folket. Alle russere kjemper nå for det samme mål: å driva fienden tilbake.

Krisen i Danmark fortsetter. Blant de utenlandske korrespondenter i Berlin opplyses det at den tyske serdemann i København ennå ikke er vent tilbake og at han sannsynligvis ikke kommer til å gjøre det. Det frivillige danske nazistiske korps på østfronten skal vende tilbake, da tyskerne nå har sendt så mange Gestapo at de ikke lenger har bruk for de frivillige for å gi sine kravstørre vekt. - Fredag ble det meldt over Stockholm at den nye alvorlige situasjon skyldtes at tyskerne plutselig forlangte en ny kontingent på 30 000 danske soldater til østfronten. Kravet skulde stemme fra Hitler selv. "Dagens Express": Den danske statsminister Buhl maner til ro, orden og enighet, som Hacha og andre før ham har gjort. Men hvis Danmark nå setter seg til motverge vil landet bli en av Tysklands vasallstater.

Krigen i luften. Det var stor tilfredshet i England og USA med resultatet av det amerikanske dagslysangrep mot Lille fredag, som ble utført av bombefly og Liberatør-jagere. 48 tyske maskiner ble skutt ned under luftkamper. Dette er det største antall fly som noen gang er skutt ned i en enkelt trefning. Av 115 deltagende bombefly sakner amerikanerne bare 4. 500 jagerfly eskortert. Disse skjøt ned 5 tyske fly til uten tap. Det er ingen overdrivelse å si at dette slaget betyr en ny fase i luftkrigen. Et nytt engstelsesmoment for tyskerne ligger i dette at de allierte er ictend til å utøye dagslysangrep med så minimale tap. Under den tyske sluttoffensiv mot Storbritannia i 1940 var forholdet mellom nedskutte tyske og britiske fly 5:1. Med de nye flytyper er dette forholdstall ytterligere sterkt forskjøvet til de alliertes fordel selv under operasjoner over fiendens område.

Middøsten. I Egypt har det vært økt alliert virksomhet i luften. I forgårs ble den fiendtlige flyplass ved El Daba angrepet av over 100 jagerfly. Flypersonal fra alle deler av verden deltok. Et tog fullt av tropper og ammunisjon ble sprengt i luften, og 30 motorkjøretøyer ble ødelagt. 12 allierte maskiner savnes etter alle operasjoner i luften over Middehavet. Igår ble havnen i Benghazi angrepet. 2 tyske fly er skutt ned over Malta.

Det fjerne Østen. En stor styrke bombefly har etter angrepet Raboul, japanernes basis på New Guinea, blir det meldt fra Washington igår kveld. En japansk destroyer er senket, og en annen destroyer og en krysser ble skadet.

Belgia. Over 100 belgiske barn i det viktige belgiske jernbaneknutepunkt Malines, er arrestert av tyskerne som gisler. Det er utstedt en forordning om at alle belgiske menn mellom 18-50 år, og alle ugifte kvinner mellom 21-39 år kan tas ut til tvungen arbeidstjeneste i Tyskland.

Norge. "Aftontidningen" skriver at tyskerne har kjøpt opp 200 000 kuer i Norge. De skal sendes til Ukraine og Mellom-Europa. Dette antall er en tyvende-del av førkrigsbestanden avkyrt i Norge. Særlig trønderne er rammet av tvangskonsisjonen. Bøndenes avisende holdning har medvirket til umiskelstellstanden.

Nr. 163.

Lørdag 12 oktober 1942 kl. 19.30.

Churchills tale. Churchill har idag holdt en tale. Han begynte med å beskrive det inntrykk som Hitlers og Görings taler nylig hadde gjort på ham. Det går en tone av trusel og frykt gjennem både hans tale. Han sa, uttalte han. Hvor forskjellig er ikke denne tonen fra det man hørte i 1940? Det mest bemerkelsesverdig og forunderlig ved Hitlers tale var at han beklaget sig over at ingen longer var imponert over det han hadde utrettet. "Se på alle de seire jeg har vunnet, se på alle de land jeg har overfalt" sa han. "Se på alt jeg har tatt og alle de mennesker jeg har drept. Sett så disse mine bedrifter op mot det de allierte har gjort. Hvad har de utrettet i forhold til mig?" Absolutt ingenting! Jeg har ikke akkurat gjengitt Hitlers ord ordrent, fortsatte Churchill, men jeg har gitt dem den mening og betydning de i virkeligheten hadde. Hitlers utsikter er blitt dårligere for hvert år, mens Storbritannia, De forente Stater, Sovjet-Samveldet og China nu står stertere enn noensinne og stadig forbedrer sin stilling. Hitler ser med sorg og forbauselse at de alliertes nederlag bare er skritt på veien til seier, og at alle hans seire er skritt på veien til hans egen undergang. Det var alltid klart at hvis de store og fredelige demokratis klarte å overleve de første år av overfallsmaktene fra øst, ville utviklene fortone sig anderledes. Og det vil alltid være til De britiske øyers heder at de stod alene i et helt år, slik at dets senere forbundsfaller kunde forberede sig og ruste og sette inn hele sin uimotståelige styrke mot voldsmannene. Dette er den største seier som Storbritannia har vunnet i hele sin historie. Frykt er inspirasjonen til Hitlers siste skjenselsgjerninger. Fra Nordkapp til Spania hersker brutal makt og terror. Alle land på denne 3200 km lange strekning er i Hitlers vold. Hver dag arresteres og skytes mennesker med koldt blod, men hver dag øker også motstanden mot den tyske terror. De allierte har øvet gjengjeld på den mest effektive måten de er i stand til, gjennem bombetokter over Tyskland og over tyske kolonier i de okkuperte land. Disse kommandotokter på forskjellige punkter har imidlertid hittil bare vært forløpere for det som skal komme. Men de har gjort god virkning forsiktig som de har inngydt overfallsmennene uro og frykt. Dertil kommer at de tyske soldater lever blandt en befolkning som gjerne kvalte hver enkelt av dem med nevne. Fra tid til annen griper en stålhand over havet og lar dem få en føling med fienden som de sent glemmer om de overlever det.

I desperasjon vender Hitler sig mot krigsfangene, fortsatte Churchill. Jeg har alltid ventet at denne krigen vil bli mer og mer uhøgglig etter hvert som de skyldige nasister ser nederlaget komme nærmere. De er spesialister i grusomme og dyriske handlinger, og Hitler har nu begynt på et blodbad i vest som vekker avsky og forbitrelse i hele den civiliserte verden. Men vi skal huske på at han ikke forbrytelser i vest aldri vil komme opp mot de grusomhetene han har begått i øst. For hver gang det henrettes i vest, drepes 200 og kanskje flere i Øst- og Central-Europa. Den første dag etter tyskernes inntog i Kiev blev 54 000 personer skutt. Jeg mener at det vil være galt å la noen form for svakhet eller eftergivenhet råde i kampen mot Hitler. Han vil ikke bli vist noen svakhet. Grunnen til at Hitler nu har begynt sin massemishandling av krigsfanger er at han vil lede oppmerksomheten bort fra felttoget i Russland, fra det heltemodige forsvar av Stalingrad, hvor de russiske armeer overalt er ubeseiret, ja på offensiven, fra de forferdelige tap de tyske tropper har lidt, fra den nær forestående hårde tyske vinter. Alle disse hårde faktorer kaster sin mørke skygge over det tyske folk som krymper sig under de stadig økende allierte bombeangrep mens det med stivnet blikk vender sig mot lederen som har bragt alt dette over dem. Bøddelen Himmels er blitt dekorert og hyldet på grunn av sine voldshandlinger i de okkuperte land, men også fordi man trenger hans djevelske kunnskaper i økende grad i Tyskland selv.

Churchill uttalte sig så om den aktuelle situasjonen på frontene: Ubåtkrigen er fremdeles de forente nasjoners alvorligste problem. Men det løses ved bedre forsvar og bygging av nye skip, slik at Storbritannia, Canada og Amerika nu er i ferd med å overvinne de vanskeligheter ubåtkrigen har ført med seg. August og september var, jeg vil ikke si de beste, men de minst dårlige måneder siden januar i år med hensyn til senkede skip. Byggingen av nye

15 OKT. 1942

1383

L O N D O N - R A D I O

Nr. 164.

Tirsdag 13 oktober 1942 kl. 19.56.

Mappe 41

Ekspl. 164

Arg. PH42

O.V.

2 års.

handelsskip har i de to siste måneder vært adskillig større enn de som gikk tapt. I samme tidsrum er videre den hittil største vekt av britiske bomber sluppet over Tyskland, og det største antall amerikanske tropper er kommet trygt frem til Storbritannia. De alliertes overlegenhet i luften på alle fronter er steget. I september gjorde australske tropper støttet av amerikanske god fremgang på New Guinea. Dette er alt sammen urokkelige kjennsgjerninger. Vi er nu nådd frem til et alvorlig stadium i krigen, hvor vi trenger all vår fasthet og styrke. Vi må anstrenges til det ytterste og kombinere troskap og voldsomhet. Da vil vi gå fremover, samlet og ubøelige.

Nyhetene i kveld:

Russland. Det er nu 73 dager etter at slaget om Stalingrad tok til, og russene har nu bragt de tyske angrepstil å stanse. Det russiske middagskommunikatet viser at tyske tanks og infanteri ikke har vist noen ny aktivitet! Et eneste mindre infanteriangrep i Stalingrads nordvestlige forsteder er slått tilbake. Ellers har kampene i byen i de siste 36 timer innskrenket seg til artilleridueller. Times korrespondent i Moskva skriver at russerne imidlertid ikke tar oppholdet i kampene som bevis på at tyskerne ikke vil gå til nye stormangrep! Det er tydelig at de samler forsterkninger. På steppene nordvest for Stalingrad har russerne hatt ny fremgang. De har også gjort kraftige fremstøt i Mosdok-avenittet.

Midtøsten. Over Middelhavsområdet skyter britiske jagerfly igår ned 15 fiendtlige fly og skadet 15 til. Bare 1 britisk fly gikk tapt. Det er intet nytt fra slagmarken i Egypt. Britiske bombefly har truffet 1 fiendtlig destroyer og angrepet 1 fiendtlig skip utenfor Libyakysten og i nærheten av Kreta. Amerikanske bombefly angrep aksens skipsfart og traff 2 skip utenfor Kreta.

Det fjerne Østen. Utenfor Salomonøyene har allierte fly bombet japanske skip med held.

Westfronten. Det britiske flyvåpen har utført et nytt daglysmangrep. Hovedmålet var Hannover. To bombefly og tre jagerfly savnes. Noen få fiendtlige fly bombet et sted i Øst-England i natt. Det ble ansett litt skade og noen menneskeliv gikk tapt.

Tyskrike. Ifølge meldinger til New York har tyskerne utsatt datoen for de 150 000 franske arbeideros ankomst til Tyskland fra 15de til 30de oktober. Arbeiderne, som har hele det franske folket bak seg, avslår blankt å reise til Tyskland.

Belgia. Den belgiske regjering i London har protestert mot at belgiske arbeidere blir tvunget til å reise til Tyskland.

Amerika. Fem nye krigsskip gikk samtidig av stabelen på østkysten av Amerika igår.

Norge. Terboven har opphevet undtagelsestilstanden i Trondheim og tilstøtende distrikter.

Roosevelts tale. Etter at den engelske statsminister Churchill i går holdt en tale i Edinburgh holdt president Roosevelt en tale tidlig i dag morges. Roosevelt kom blant annet inn på kravet om en ny front. Tyskerne erklerer at en ny front ikke er mulig, uttalte han. Likevel sender de en mengde tropper i alle retninger, og de setter opp piggtrågjerder langs hele kysten fra Norge til Frankrike. Roosevelt kom inn på de kommende allierte offensive operasjoner, og sa at alle de amerikanske soldater som krysser Atlanterhavet er unge og kraftige menn. Dasto flere slike vi har i felten, uttalte han, desto flere seire vil vi vinne og desto mindre tap vil vi ha.

Flyangrep. Britiske bombefly angrep inatt fabrikker i Nord-Tyskland. 2 bombefly saknes. Det var ingen tyske fly over Storbritannia inatt, men i går angrep 4 tyske fly en klosterskole i Syd-England og beskjært den med maskinværer. Et barn som lekte i haven ble drept, og 4 andre såret.

Russland. Tyskerne har påny gått igang med angrep uten stans på de nordvestlige forsteder av Stalingrad. Timasjenkoas umsetningsekspedisjon utkjemper nå kamper vest for Don. I Østkaukasus har russerne vunnet noe terreng ved Nosdok. En rekke fiendtlige motangrep ble slått tilbake med store tap for fienden. I Siniavino-området sør for Leningrad har russerne gjenerobret noen stillinger.

Hellas. Gueriljatroppenes virksomhet er tiltagende i de greske fjell. De greske friskarer kontrollerer nå hele Nordmakedonia. De opererer i grupper på 10 til 60 og benytter seg av materiell de har tatt fra fienden. De ledes av greske offiserer. Friskarene er en stadig trussel mot aksens forsyningsslinjer. Rommels kommunikasjoner går således gjennom Hellas.

Middelhavet. Over Malta igår ble 24 fiendtlige fly skutt ned og 50 skadet. Mange av de 50 flyene ble så sørderkjørt at det er usannsynlig at de nådde tilbake til sine baser, tilføytes det i det britiske krigskommunikatet fra det nære Orienten. Under to dager og en natts kamper over Malta har general Kesselings luftflåte mistet 60 fly og minst 65 andre er skadet. De nye angrep mot Malta tyder på at Syria er en lverlig trussel mot de armeer som skal sendes til Nordafrika. - Kampene i Egypt har innskrenket seg til patruljevirksomhet.

Det fjerne Østen. 950 franske offiserer, underoffiserer og menige som ble tatt til fange ved Diego Suarez har følget seg med de Gaulles's fri franske styrker. De utgjør 3/4 av hele den franske garnison i Diego Suarez. - På New Guinen er allierte franskutte avdelinger 20 km fra Kokoda, og utkjemper stedige små trefninger med de japanske baktroppene. Amerikanerne har utvidet sine stillinger på Gudalcanar og er rykket vestover på nordkysten. På sydkysten holder japanerne på å landsette tropper beskyttet av store flåtestyrker. Fra Washington meldes at 2 japanske kryssere er blitt skadet ved Salomonøyene.

Krigsfangene. Churchill opplyste i Underhuset idag at den britiske regjering har bedt den makt som varer for de britiske interesser i Tyskland om å rette en høytidelig protest og en inntrengende henstilling til den tyske regjering i anledning lønkingen av krigsfangene. Det uttales her at binding på selve slagfeltet ikke er forbudt i Genovekonvensjonen, men at lenking av krigsfanger som er helt i fiendens vold strider mot Genovekonvensjonens artikkel 2. I tilfelle den tyske regjering går ned på å befri de britiske krigsfanger før lønkingen, vil den britiske regjering sikkert sørge for at også de tyske fanger vil bli sikt fri. Den britiske regjering vil ikke forstå seg noe utover dette før man hører fra den tyske regjering, slutter erklaringen.

USA. Fra neste mandag vil italienerne i USA ikke longer bli betraktet som fiendtlige utlendinger. Av de 600 000 italienerne i Amerika har bare 228 vært internert. De andre vil nå uten hinder kunne delta i Amerikas krigstiltak mot aksessmaktene.

Danmark. Dagens meldinger fra Danmark tyder på at tyskerne har økt nervekrisen mot Danmark. Spanningen er ikke lettet. Reuters Stockholmskorrespondent tror at et oppgjør framprovosert av tyskerne er nærfeststende. Korrespondenten minner om Churchills ord i Edinburgh i går: "Danmarks time er kommet".

Norge. Rediess rangerer høyest på en liste over skyldige nasiforbrytere som er oppstillet av den norske i London. Rediess er ansvarlig for mordene på de 34 nordmenn i Trondheim i forrige uke og for tortur av fanger i Oslo. Rediess er en av de tyskere som skal møte sin rettfærdige dom.

Nr. 165.

Sjndag 18 oktober 1942 kl. 19.30.

Russland. Det er nå 30 dager siden slaget om Stalingrad tok til, og det er 18 dager siden Hitler skrøt: "Stalingrad vil falle". I følge de siste meldingen har imidlertid russerne slått tilbake de siste tyske stormangrep med store tap for fienden. Tyskerne har fortsatt sine heftige angrep med infanteri og tanks, og har satt inn store mengder fly, men de har ikke greidd å trenge gjennom de russiske linjer. Et tusen tyskere er falt, og 14 tanks er ødelagt siste døgn. Siden tirsdag er 200 fiendtlige tanks ødelagt. - Det viktigste for russerne er å holde forsyningsslunjene over Volga. Den tyske overvekt i luften har voldt vanskeligheter, men under beskyttelse av mørket og kunstige rørtepper blir det stadig ført forsyninger over elva. Nylig ble 7000 mann ført over på pontonbruene. - I følge tyske meldinger øker den russiske motstand, men stillingen ved Stalingrad er imidlertid stadig alvorlig. - Timo-sjenko har stadig lokal framgang nordvest for byen. I Mosdokområdet har russiske fly ødelagt 17 fiendtlige panservogner. Fra Vichy blir det meldt at snøen nå ligger 1 meter høy i fjelldistrikene i Kaukasus.

Flyangrep. Det britiske flyvåpen har rettet et konsentrert angrep mot de store Schneider-Cruxot-fabrikkene, som ligger på grensen av okkupert og ikke okkupert Frankrike. Angrepet ble utført med verdens hurtigste bombefly av Lancastertypen, og er det kraftigste dagslysangrep som hittil er utført av det britiske luftvåpen. Det britiske luftministerium meldte i kveld at angrepet var meget vellykket. Bare ett fly savnes. Angrepet ble foretatt fra kl. 6 til halv åtte, og bomber ble uavbrutt sluppet av bombefly etter bombefly. Et kraftverk som leverer kraft til Schneider-Cruxot-fabrikkene ble også ødelagt. Fabrikkene dekker et område på 1150 mål, og produserer kanoner av usedvanlig grovt kaliber etter tysk oppskrift. Det er få fabrikker i Europa som kan lage så store kanoner. - Igår ble tyske mål i Holland angrepet. Det var ingen tyske fly over Storbritannia inatt.

Vestafrika. Det ble meddelt fra hovedstaden i den frie negerrepublikk Liberia, Monrovia, i går at britiske og amerikanske tropper er gått i land i Liberia, 120 mil fra Dakar. I følge meldinger fra Leopoldville er andre amerikanske tropper gått i land i Belgisk Congo. Tyske ubåter har i den senere tid vært virksomme utenfor Afrikas vestkyst. For å bekjempe disse er britiske bombe-fly nå stasjonert i Monrovia. BBC's militære medarbeider uttaler at Liberia er av meget stor strategisk betydning.

Middelhavet. Den tyske flyoffensiv mot Malta har nå vart i 9 dager, og 116 tyske maskiner er skutt ned. De allierte tap er 24 jager, men flyverne fra flyene er reddet. Det er små skader på Malta, da de fleste kamper er foregått over havet. En kommentator i London sier at tross de siste angrep har fienden ikke nøytralisiert, ennå mindre satt Malta ut av spillet. De flyene han på en så lettsindig måte har satt inn over Malta hadde han hatt god bruk for i Nordafrika. - Det er ingen forandring i stillingen tillands i Egypt.

Østen. 22 japanske fartsøyer er senket ved Salomonøyene siden forrige søndag.

Ifølge dagens meldinger har allierte luftstyrker angrepet japanske baser nord

for Guadalcanar. På New Guinea er australerne nådd fram til Templeton-passet

i nordhellingen av Owen Stanley-fjellene, og er rykket ytterligere 3 km fram

mot Kokoda-passet. Australerne er trengt dypt inn i japanernes forsvarslinjer.

Under et flyangrep mot Rabaul på New Britain er 15 tonn bomber sluppet.

Frankrike. Det meldes om nye uroligheter i Frankrike i anledning tvangsmobiliseringen av fransk arbeidskraft, blant annet i Lyon, St. Etienne, Grenoble og Angers. I Angers, i det okkuperte Frankrike, er borgmesteren arrestert og to såkalte kommunister idømt fengselsstraff. 500 tyske gestapoagenter er gitt frankiske statsborgerlige rettigheter. Laval var igår i Paris. Han er under sterkt trykk av tyskerne og italienerne, som forlanger 35 greske, norske og danske skip som ligger i franske havner utlevert. New York Times skriver om de tyske metoder i Frankrike at de tilskirer et fullstendig økonomisk herredømme over Frankrike. De tyske planer går ut på å beseire Frankrike alt av verdi. Det er med andre ord et økonomisk mord.

Holland. Dronning Wilhelmina sendte igår en hilse til dø hollanske folk. 15 hollendere er henrettet i Haag på grunn av tysk-fiendtlig aktivitet.

Norge. Kongen har gitt en prov. anordn. om foreldelse og avbrytelse av frister.

2 OKT. 1942

1386 A

Mappe 41
Ekspl. 166
Aar 1942
O.V.
2 årg.

- 2 -
FRA KIRKEFRONTEI. (Redaksjonelt). Følgende ble lest opp fra prekestolene i Oslo sist lørdag:

"Siden vi sist var samlet her til audiostasjonen er det skjedd et nytt overgrep mot vår kirke. 6 prester her i Stor-Oslo er forvist fra sine menigheter idet de av statspolitiet har fått ordre om å bosette seg utenfor Oslo og Akershus fylker. Disse 6 prester er: Engen, Wisseloff, Carlsen, Christensen, Rosef og Riise-Hansen. - Denne forvisninga forde rammer ikke bare disse prester, som med makt hindres fra å utføre det arbeid hvortil de er kalt av Gud og mennesker. Den rammer også deres menigheter, ja, hele vår kirke. - Nå vender vi oss til våre menigheter som har krevd så strake å bøte underordnete i dette nye overgrep mot Kirrels rett og filiat. - Vi vil tilkalle Gud for å hjelpe oss til å følge den førfølgelse som ligger på dem fordi de forvisning. Og vi prester som ennå ikke har votet i arbeidsplassen trenger nå i hvert menighetens oppbyggelse. - Vi vil også påpekte hvorpå det håndslag og sitt. Den

Tallet på forviste prester er 16. Kunnet opp i 1941. Det er følgende prester som er forviste: Kudsøn, Astrup, Meyer, Scheie, Tøllund, Riesen og Oseborg, Bergen; Bøلمann, Tronsæter, Høyem, Stjørdal, Ekelid, Trondheim; Sandvik, Vinje; Gjermundshøgda; Stensland i Lillehammer, Skien; Hauketo, Jøgesund; Engens, Lyrestad; Jørstad, Fredrikstad; Valen-Bærdstua, Stavanger; Jonsson, Odal; Skåre, Dovre, Strømme, Snæsa; Jervell, Karm; Christensen, Barum; Riise-Hansen, Ullern; og Hygen, Wisseloff, Carlsen og Rosef, Oslo.

I et brev Leyling nylig har sendt til Berlin hvor han redegjør for den kirkelige situasjonen. Han har et godt eksempel på den nazistiske regjerning, vært utsatt for i de siste to år, når det ikke lite av 1/6 av kirkens presteskap har last og brast med Kirkedepartementet og landets regjering. Det er vanskelig å nevne annen stat kan oppvise et større loyalt presentall. - Et er den lille likhet som lager bråk, sangjerner velker mest oppmerksomhet, mens det rolige, besindige flertall såvel i presteskapet som ute blant kirkefolket gjerne blir oversett. - Meldet er det at mellom 92 og 93 % av kirkens presteskap har lagt ned sine embeter. 6-7 % blir med andre ord 1/6. Han videre blir den ene sjette del det besindige og rolige flertall som gjerne blir oversett. Vi sammenligner også Quisling uttalelse om at det er 1 % jøssinger her i landet med Leylings uttalelse om det loyale presteskjællet fra det vi lært på skolen.

Lengst, tidligere avskjediget sokneprest i Irland, nå NS-prest på Lillehammer var førleden dag så full da han måtte fram til begravelsen at han sto og sjanglet og kostet til fluffer jord på kisten i stedet for tre. En annen dag var han så full at han overrasket ikke kunne møte fram til begravelsen.

Fiskop Maroni har fått daglig meldeplikt, og biskop Fleischer har fått utreiseforbud fra Bergen.

nr. 166.

Mandag 19 oktober 1942 kl. 19.30.

LONDON - RADIO

Russland. I Stalingrad har tyskerne erobret et kvartal i industristrøkene til. Tusenvis av tyskere er drept, og 63 tyske tanks er ødelagt. De siste 24 timer er 5000 tyskere drept. Ifølge russiske meldinger holder tyskernes taktikk på å forandres. Mens de tidligere angrep på forholdsvis bred front, er de nå gått over til kjempeangrep mot enkelte kvarterer. Det er sett kroatiske quislinger inn i kampene. Nordvest for Stalingrad er det lokale kamper.

I Kaukasus er flere tyke forsøk på å nå fram til oljefeltene i Groznyj blitt slått tilbake ved Mosdok. I området sydøst for Novorossisk har russiske marinesoldater rettet et overraskende angrep fra sjøsiden bak de tyske linjer. Det melder at angrepet var vellykket, og at russerne ikke hadde noen tap. Russiske ubåter har senket 5 fiendtlige fartsyfer i Svartehavet. Times skriver at tyskerne nå forbereder seg på en ny vinter i Russland. Det er i den siste uken falt sne i Kaukasus, og det er vått og kalt i området ved nedre Volga. Times skriver tilslutt at det antakelig er å stille for store forhåpninger å anta at russerne vil kunne gå over til offensiven så snart vinteren setter inn for alvor, men det er sikkert at tyskerne skal tvinges over på defensiven.

I en offisiell russisk melding heter det at produksjonen av tungt artilleri de russiske fabrikker i siste kvartal er 24 pct. høyere enn i kvartalet før ut. Albert Mohn uttalte i tilleggsprogrammet: "Man har villet sammenligne slaget om Stalingrad med slaget ved Verdun. Det er feilaktig. Ved Verdun satte tyskerne inn 15 divisjoner. Ved Stalingrad har de satt inn 30. Ved Verdun deltok det ikke tanks, ved Stalingrad har tyskerne satt tusenvis av tanks i koncentrerte masseangrep. Flyvåpenet spilte ingen nevneverdig rolle ved Verdun, men opp til 1000 tyske bombefly har rettet kontinuerlige angrep mot Stalingrad. Dessuten var Verdun en festning, hva Stalingrad ikke er."

Flyangrep. Tyske fly, som kom enkeltvis, angrep idag morges forskjellige steder i England. De bombet sykehús, kirker og butikksentre. Det gikk flyalarm tre ganger i London i dag morges, men ingen bomber ble sluppet. 2 tyske fly er skutt ned. - Angrepet mot Schneider-Cruxot-fabrikkene igår blir skildret som det kraftigste dagslysangrep i historien. Det overgår alt hva tyskerne har fortatt av angrep over Storbritannia. Det blir fremholdt at det er en enestående prestasjon å utføre et slikt angrep med bare en 3 tap.

Hiddelhavet. Lufts aget over Malta har tatt en ny vending. Det tyske angrep igår var like omfattende som de tidligere, men bare et fåtall av flyene nådde fram. Skaden var ubetydelig. 2 tyske fly ble skutt ned. De britiske tap var en jager, men flyverne ble reddet. - Fra Egypt meldes om artilleri- og patruljeverksamhet. Virksomheten i luften er nå mindre enn før.

Østen. Ved Salomonøyene har allierte bombefly på fire netter ødelagt 7 japanske flybåter og satt et lasteskip i brand. I det nordlige Stillehav har to japanske kryssere fått fulltreffere nær Kiska. Begge ble satt i brand og forlatt av sine mannskaper. Det ble meldt fra Washington i går kveld at japanerne samler sine styrker til et angrep på flyplassen på Guadalcanal, som er på amerikanske hender. På New Guinea har australske tropper nå passert Owen Stanley-fjellene, men japanerne øker sin motstand. For første gang har de forsøkt å holde en stilling, og har gjort flere motangrep.

Frankrike. Laval begynte i dag morges innregistreringen av den franske befolkning med tanke på tvangsutskrivning til Tyskland. De franske avisene inneholder idag et opprop fra okkupasjonsmyndighetene der det heter at nyc og smertelige militæroperasjoner må foretas på fransk jord hvis den frivillige innrullering av arbeidskraft nå ikke lykkes. Oppropet er altså faktisk et ultimatum til det franske folk som svarer med streik og ureligheter blant annet i Reims, Lyon, St. Etienne, Grenoble og Angers. - Tyskerne påskynder byggingen av en ny forsvarslinje i Nord-Frankrike. Byggingen forgår etter det såkalte "pinnsvinprinsipp", hvor de forskjellige befestninger er helt uavhengige av hverandre.

Tsjekkoslovakia. Tyskene har arrestert elektrikene til medlemmene til den tsjekkoslovakiske regjering i London. Det blir nå meldt at 7 tsjekkere til er hanottet. En representant for den tsjekkoslovakiske regjering uttaler at trusler eller voldshandlinger ikke vil kunne endre den kurs som engang er lagt

2 OKT 1942

Nr. 167.

Tirsdag 29. oktober 1942 kl. 19.30.

 Mappe 41
 Ekspl. 167
 Arg. 2 & srg.

Utenrikkronikk ved Arne Ordning. Denne ukes angrep. Det offisielle OVA.
 Der er i den senere tid skjedd en åpenbar omlegging av den tyske strategi, fra angrep til forsvar. Dette behøver ikke å bety at tyskene er blitt klare over at de har tappt krigen. Både felttoget i Russland og det riste felttoget i Nord-Afrika viser imidlertid klart at forstørrelsen er blitt stykket på bekostning av lengre angrep. Men kan binke de tvære panserdivisioner som eksperimentet på det te. Under høsttiden i 1940 brukte tyskerne 50 panserdivisioner mot 100 allierte. Nu bruker tyskerne 20 panserdivisioner på vestfronten på 100 tanks hver. De lette tanks spiller nu liten rolle i utviklingen, han viser at de ikke kan stå sig mot det gode antitankskyts. Men britannien og artilleriet stiller allikevel en langt større rolle enn de gjorde på Vestfronten i 1940. Kampen om Stalingrad minner svært om kampen om Verdun i første verdenskrig. En lignende utvikling har vi i Nord-Afrika. Forutsetningen for lykken var først overraskelsesprinsippet og fullig overvikt av tanks, en sterke infanteri og en stærk offensiv kraft på angrepssens sine. Men ingen av disse forutsetninger har vært til stede i Russland eller i Nord-Afrikas. Den tyske har ledelse ser det nu som sin oppgave å utbygge et stort forsvarsfort, selv om det naturligvis ikke utelukker et angrep av muligheten. I vest kan tyskerne bygge sin forsvarslinje på jernbanelinjer og til en viss grad på store elver. Det tyskiske klimaet hjelper dem her på denne måten en helig ressurs. Hensikten er å utnytte belteværen slik at de innstiller kampen og slutter fred. En forutsetning er at festningen er økonomisk velhavende, og den tyske propaganda viser hen til de veldige potensielle rikdommer i okkupert område. Men tordenvinkelighet knytter seg allikevel til plasen. De gjeider utnyttelsen av rikdommene og utsyringen av kommunikasjonene. Begge deler er et sprang i fremdrift. Festningen holder heller ikke hvis det skal bruke et dyp innenfor murene. Befolkningen i de okkuperte land er opprørskinnslige, og blant den tyske befolkning sier en skjøn krigstretthet sig ut mot dem. For å sikre ro i ordnen må de svare derfor gripe til en sådug mere nensynslos terror. En stor angrepstilling er dessuten virklig høyt, angrepene har den nødvendige materielle overvekt og er vilige til å ta de nødvendige ofre.

Styrkelsen av forsvarer i forhold til angrepet gjelder imidlertid ikke flyvåpenet. Man har forbundene okkupert på nærliggende øyer og alle andre over tysk og okkupert område. Den amerikanske flyvåndes festninger har gjennomført vellykkede bombeangrep om dagen og natt med et stort antall tyske jagervifter. Også de britiske Lancasterfly, som kom med flere en én sterke bombeant i de flyvende festningene, har angrepet viktige fiendtlige områder og har forvirret det tyske forsvar ved å fly grise lart. Det første av disse angrepene rettet mot Augsburg 1 april, hvor imidlertid av de 12 deltagende fly gikk tapt. Det siste er angrepet på Schneidet-Grund-fabrikken i lørdag hvor 3 fly gikk tapt. Det er den største kunningsfabrikken i Tyskland. Dagsbombing gjør det mulig å begrense bombingen til militære mål, mens man ved nattangrep, risikerer at en større del av byens borgerskapsbefolking vil gå med.

Nattangrepene mot Tyskland vil samtidig bli fortsatt, og fotografier som er tatt av flyvarne viser at resultatene er meget store. Den offensive bombing rammer både rustningsindustrien, næringslinjene og beredningens moral og svekket derfor den fiendtlige festnings motstandskraft. Dertil kommer at de flyvende festningene er ikke utstrakte og de ikke er like sterke overalt, og de forholdsvis svake punkter ianbryt til angrep. General Smuts kom med en uttalelse etter sitt besøk i Storbritannia, hvor han erklærte at krigen ikke heimmede å trekke i langdrag. Krigen i Afrika vil være en avgjørende faktor, mente han.

Den britiske presse legger ikke skjul på at man nu står overfor nye fremstøt i Nord-Afrika. Det er denne årstid som egner seg til krigsfrysel i Østen, og den nuværende stilling er litt tilfredsstillende for begge parter. Ved luftangrepene over Malta har aksjonaktene på de siste ti dager mistet 119 bomber.

fly og de allierte 30 jagerfly. Når aksomaktene allikevel oprettholder disse kostbare angrep, kan det bare skyldes at man vil sikre seg mot luftangrep mot konvoier. Rommel erklærte på sin visitt i Berlin at det fremdeles var hans hensikt å erobre Egypt. Men det er ikke bare aksomaktene som har fått forsterkninger, og på alliert hold ser man optimistisk på situasjonen i Nord-Afrika.

Amerikanernes landgang i Liberia har også styrket interessen for Afrika. Liberia er en fri republikk opprettet i forrige århundre av frigitt negerslaver. I dag består befolkningen av en herskarklasse på 50 000 og 2 millioner andre negre som lever under primitive forhold. Amerikanerne har lenge hatt kontroll over landet økonomisk, men det har ingen jernbaner og få og dårlige veier. Det har imidlertid en viss strategisk betydning og ligger mellom Elfenbenkysten i nord og Gullkysten i syd. De tyske ubåter har utfoldet sterk virksomhet i disse farvann, og man regner med muligheten av at de forsynes av Vichykontrollerte områder i Vest-Afrika. De allierte har imidlertid tropper også andre steder i Vest-Afrika, bl. a. i Leopoldsville, hovedstaden i Belgisk Kongo og også på Gullkysten. Det dreier seg her om å beskytte den amerikanske flyrute mellom Vest-Afrika og det nære Østen. Det er i den siste tiden kommet en del opplysninger fra tysk kilde, vedrørende Afrika, bl. s. at forsvarer av Dakar er forsterket, at Darlan er dratt til Algier etc. Man imidlertid være opmærksom på at dette er forsøksballonger. Ved å lansere slike rykter håper aksomaktene på at de allierte skal løpe sine planer. Det eneste da med sikkerhet sier at at aksomaktene er nervøse for de allierte planer i Afrika.

Nyheter i kveld:

England. Den britiske marineminister Alexander uttalte i en tale idag at det siden krigens begynnelse er 530 av aksens ubåter senket eller skadet. Den langvarige krig mot ubåtene vil bli ført med uformindsket styrke, erklærte han.

Ved kongelig resolusjon er 373 norske sjømenn blitt tildelt krigsmedaljen. Videre har 2 belgiske, 2 danske og 3 svenske sjømenn fått den norske medaljen.

Russland. Middagskommunikeet fra Moskva melder at tyskerne ikke har hatt noen ny fremgang i Stalingrad siden de tok noen bygninger igår. I de siste 24 timer er alle tyske angrep slått tilbake. Kilen ned mot Volga er ikke blitt større i dette tidsrum, men stillingen er fremdeles alvorlig. Fra Moedok melder at de tyske fremstøt mot oljefeltene ved Groznyi fremdeles holdes i sjakk. Engangs tyske kommuniko melder om voldsomme russiske motangrep. Det har vært kraftige kamper om en viktig vei i nærheten av Svartehavetskysten, sydost for Novorussisk.

Nære Østen. Fra Egypt meldes om skadet alliert virksomhet i luften. Kommunikeene bringer nærmere meldinger om angrep mot tyske flyplasser, baser og transporter på mange steder i Vestørkenen. Amerikanske flystyrker har foretatt et vellykket angrep mot Tobruka havn. Fienden har i de siste 10 dager mistet 119 fly over Malta. Man regner at 1500 akselfly har tatt del i angrepene.

Det fjerne Østen. Det foreligger ingen meldinger om nye japanske landsettninger på Gundalcanar. Amerikanske krigsskip har bombardert de japanske troppestillinger på øya og ødelagt et ammunisjonslager. Amerikanerne fortsetter med uavbrutte luftkamper mot de japanske skip her. Det er intet nytt å melle fra Salomonøyene. På New Guinea møter australierne sterkere motstand. Australia har nu 96 ranger så mange tanks, som for 6 måneder siden. Øverstkommanderende i India, general Wavell, er vendt tilbake til Delhi etter en inspeksjon på fronten. Han har vært over grensen av det japansk-okkuperte Burma. Auchinleck og Stillwell oppholder seg også i Delhi.

Frankrike. Tyskerne har nu gjort forsøk på å lokke også franske kvinner til Tyskland ved å forespeile dem at de skal få bo i nærmilie leirer sammen med sine menn som er krigsfanger. Laval's ordre om at alle franskmenn fra 18-50 år skal la sig registrere blir sambatert.

24 OKT. 1942

1388

L O N D O N - R A D I O

Nr. 168,

Onsdag 21. oktober 1942 kl. 19.30.

GÅ I DØKNING!

Vi har mottatt følgende:

Det gjelder i dag mere enn noensinne at vi ikke må løse provosere til individuelle aksjoner. Terbovens tale i forbindelse med unntaksesstillingen i Trondheim er et tydelig varsko om at tyskerne nå bare trenger det minste påskudd til å løse sin kven ramme sivilbefolkingen. Vi må vente til vår tid kommer. Ifølge sosialdemokraten Philips uttalelser til Svenska Dagbladet først i denne måneden har general de Gaulle rekket ut opprop til folkene i de okkuperte land. Det heter her: Franskmennenes holdning ved Dieppe, der de overlot det som skulle gjøres til de militære, må være monsteret for dere alle. Husk at overalte handlinger ender i usødige myrderier. Vent på nøyaktig signal!

Nyheter i kveld:

England. På 137årsdagen for Nelsons seier ved Trafalgar har England idag sjsatt to store krigsfartøyer. Det ene er et slagskip av George V-typen på 35 tusen tonn. - De nye britiske Moscito-bombefly har idag fra lav høyde rettet kraftige angrep mot Bremen og mål ved Hannover og Wilhelmshaven. Bare et av flyene sanner. - Ingen tysk flyvirksonhet over Storbritannia.

Russland. Dagens russiske kommunike melder om fortsatte heftige kamper hele natten i Stalingradområdet. Et tilleggscommunike heter det at flere tyske angrep er avvist og fienden drevet tilbake til sine opprinnelige stillinger. Sent i går foretok fienden voldsonne tanks-og infanteri-angrep, men forsvarerne holdt stillingen. Tyskerne bomber uavslig ferjestedene over Volga, men russerne har tatt alle slags farkoster i bruk og får stadige forsterkninger. Til tross for enorme tap setter tyskerne åpenbart nå alt inn på å ta Stalingrad, og angrepene tiltar i heftighet. Nordvest for byen har Timosjenko drevet fienden bort fra 6 betydelige punkter. Russerne konsentrerer ikke sine stillinger. - I Mosdok-området i Kaukasus har russerne gjenerobret en landsby etter å ha kastet tyskerne ut fra en befestet stilling, hvorved nesten tusen tyskere falt. Det meldes om økende virksomhet fra russiske friskarer, som dels bugir seg på tokt inn i byske linjer, dels opererer langt bak fronten.

De angriper særlig fiendens kommunikasjoner. Ved Orel er fire tyske tog satt ut av spillet de siste 14 dager. Fire lokomotiver og 74 jernbanevogner ble tilintetgjort. Et annet sted bragte russerne 2 militærtog til å kollideres hvorunder 42 lastevogner ble ødelagt. I Linsk-området er 3 tog avsporet. Et fjerde ble satt i brann, og lokomotivet til et femte sprengt i luften. Det nære Østen. Britiske ubåter i Middelhavet har torpedert og senket 4 fiendtlige forsyningskip til. Dagens Kairo-kommunike melder om stor luftvirksomhet i Middelhavsområdet. Igår ble framskutte fiendtlige flyplasser angrepet. I dag anfalt langdistansesly forayninger til Rommel langs kystveien i Libya. 11 fly saknes fra samtlige operasjoner. Natt til tirsdag ble Tobruk angrepet. Videre flyplasser såvel i Africa som på Sicilia, og skipsfarten ved Italias kyst. 12 fly saknes fra disse toktene, men flyverne på 2 maskiner ble reddet. De tyske angrep mot Malta finner nå sted i mindre målestokk.

Det fjerne Østen. Amerikanske fly fortsetter luftoffensiven mot japanerne på Guadalcanar, der nylig store forsterkninger landet. En stor japansk flagskip flåte er observert utenfor Portlandsøyene, og et større sjøslag er muligens forestående. Også de japanske stillinger på Salomonøyene er blitt bombet. På New Guinea har australierne avansert 5 km til.

Chili. Hele den chilenske regjeringen gikk av i går kveld. Blant de avgåtte regjeringsmedlemmer var utenriksministeren, den eneste mere framtredende politiker som ennå kjempet for et godt forhold til aksomaktene.

Frankrike. Lavals nye forsøk på å forlike seg med tyskerne har fått et prompte svar fra de Gaulle, som maner franskmennene til fortsatt motstand mot Hitlers plan om å få 133 tusen arbeidere til Tyskland. Den franske nasjons motstand, sier de Gaulle, er et nytt bevis på at vårt folk for øyeblikket kjemper den mest krevende kamp i sin historie, nemlig opprøret mot de forræderiske ledere. - Arbeiderne ved Riom-fabrikken ved Paris er blitt fratatt fasjoneringskortene og trucs på livet hvis de forsøker å unnslippe.

Mappe 41
Ekspl. 168
Aar. 1942
O.V. 2 års.

24 OKT. 1942

1389 A

Mappe 41

Ekspl. 169

Arg. 1942

L O N D O N - R A D I O

Nr. 169.

Torsdag 22 oktober 1942 kl. 19.30.

2. Årg.

Russland. Tyskernes siste angrep mot Stalingrad som tok til i begynnelsen av uken har ikke hatt noen framgang. Det russiske kommunikeet idag omtaler bare ett tysk angrep, som ble avsluttet. Tyskerne er begynt å moderere sine meldinger om at våpenfabrikken "Den røde barrikade" i Stalingrad skulle være erobret. Årets første sne er falt nordvest for Stalingrad, og veiene er nå rene hengemyrer. Times' korrespondent skriver idag at slaget om Stalingrad i de siste 2 dager har pågått i voldsomt regnvar. Kampene har ikke skaffet fienden annet enn en mengde falne, legger avisen til. News Chronicle melder at tyskerne ikke har vunnet en meter terreng i siste uke. - Nordvest for Stalingrad meldes det som vanlig om lokal kampvirksomhet. Ved Losdok i Kaukasus er de tyske angrep slappet av, og også syd for Novorossisk blir den tyske offensiv holdt i sjakk. På 4 dager har tyskerne tapt 4000 mann i dette området. Ved Voronesj pågår det skarpe artilleridueller. Ved Smolensk har russiske fri-skarer avsporet 11 tyske tog. I Svartehavet har russiske ubåter senket 3 hjelpestip på tilsammen 15000 tonn.

Nordøsten. Allierte fly fortsetter sin storstilte offensiv i Vestørien natt til onsdag og igår. Dagens kommunike melder at fienden var på defensiven i hele går. Fiendens angrep mot Malta er dødd hen etter at han har tapt 122 fly på 12 dager. Fiskeren av Gibraltar Mar uttalt at sen er fullt forberedt på et vendtlig invasjonsforsøk. Han opplyste at fienden allerede har gjort mindre forsøk på å lande på Malta. Winston Churchill har nylig besøkt Gibraltar.

Det fjerne Østen. Australierne fortsetter sin framgang på New Guinea, og har slått tilbake 2 japanske motangrep. De nærmest seg nå Kokoda. Ved Salomonøyene har det vært stor flyvirksomhet. En japansk krysser og en destroyer ble rammet. Japanerne mistet 12 fly, mens amerikanerne mistet 3. - Blant de allierte bøtere som er kommet fra Shanghai til Storbritannia i henhold til en utvekslingsavtale med Japan er også en gruppe nordmenn under ledelse av konsul Kildahl i Shanghai. Det står vel til med alle de andre nordmenn som ble igjen i Shanghai.

Elyangren. Britiske og amerikanske fly har angrepet mål i Tyskland og Holland. For første gang er mål i Tyskland angrepet av en ny type en-manns jagerfly. Angrepene skjedde uten tap. Amerikanske flyvende festninger har angrepet ubåtsatsjonen i Lorraine og en flyplass i det okkuperte Frankrike. - Et patruljende britisk torpedofly senket igår et tysk forsyningsskip utenfor norskekysten. - Det var liten tysk flyvirksomhet over Storbritannia inatt.

Chile. Regjeringen i Chile er blitt rekonstruert for å utelukke den nazivennlige utenriksministeren tidligere ambassadør i Uruguay, Fernandez, er utnevnt til ny utenriksminister. Han er kjent som en ivrig forkjemper for demokratiet. President Rios har nå frie hender til å bryte forbindelsene med aksen. Som kjent er Chile og Argentina de næste land i Sydamerika som opprettholder en diplomatisk forbindelse med Berlin, Rom og Tokio. - Denne uka har også Chile og Bulgaria. Det er tegn som tyder på at kong Boris forsøker å sikre seg med et eventuelt nederlag for aksen. Times skriver at Boris tydeligvis begynner å få begreper om militære affarer. Den virkelige forklaringen er at Boris er blitt klar over at aksen ikke har noe nap om å vinne krigen. Han er nå opptatt med å redde sin krone etter at han siden krigen begynte har spillet en quislings rolle. Han forsøker nå å gjøre statministeren til syndebukk.

Danmark. Kong George av England har sendt et sympati-tegram til kong Christian i anledning den ulykke han var utsatt for førleden. - Den danske radio opplyste igår at det tyske konsulat i København vil vareta de norske interesser i Danmark istedetfor som tidligere det svenske konsulat.

Norge. Det er opprettet en 100 km lang og omtrent 16 km bred sone fra nord for Bodø til litt syd for Tromsø. Nordmenn som overekrider denne grense vil bli skutt. Man antar at et betydelig antall tyske tropper er sendt til dette området.

General Smuts holdt igår en stor tale der han behandlet hele verdensituasjonen. Den engelske presse behandlet idag i ledende artikler Smuts' tale, og man fremholder at han uttalte seg ikke bare som ledende statsmann, men også som en fremragende samfunnsfilosof. Vi referer i dette og i neste nr. general Smuts' tale. Siste del av hans tale ble viet framtidens problemer.

Nr. 170.

Fredag 23 oktober 1942 kl. 19.30.

Erept. 2 års

Arg. 1942

General Smuts' tale til medlemmene av Overhuset og Underhuset på Trafalgar-dagen 1942: Den 21. oktober 1805 seiret admiral Nelson utenfor Trafalgar over det forente Europas flåte, og hindret derved at en mann skulle bli herre over hele kontinentet. Nelsons skikkelse er legemliggjørelsen av det britiske folks heroiske og offensive ånd, og det er en stor begivenhet for meg å tale til denne forsamling på en dag da vi minnes denne mannen. Jeg takker for den ære som er vist meg. En særlig takk retter jeg til min gamle leder Lloyd George som har gledet meg ved å være til stede idag. Etter min mening er det først og fremst ham vi kan takke for seiren i den fjerlige krig. Jeg takker også Winston Churchill for hans nærvær. Jeg tror ikke at det britiske folk er tilstrekkelig klar over hva Winston Churchill har bu tydd og stadig betyr for alle tapre menn og kvinner i verden. Hans ord og hans fremsyn, hans mot og styrke har vært en varig inspirasjon for alle de kjempende frie folk. En har hørt meget løst snakk om forfallet innenfor den britiske nasjon og i det britiske samveldet. Det er sant at vi er satt på prøve som aldri før i vår historie. Det er sant vi har opplevd mange tilbake slag. Men dette imperium er fremdeles hovedhjørneten i den kamp som idag føres mot det forferdeligste angrep på rett og frihet som menskeheten hittil har sett. Lange minnesmerker er ødelagt i dette land. Men det viktigste består. Folkets sjel består. Og som det britiske rike har klart den prøve der stilt på, slik har også våre allierte gjort det. Jeg nevner da i første rekke China, hvis folk i fem år har ført kampen mot sin fiende og har vist statt de hårdeste lidelser og båret de tyngste byrder. Jeg nevner også Russland som over et år har motstått angrepene fra den fruktbare tyske krigsmaskin og kjempet slag etter slag. Den russiske ånd er ubrytelig. Jeg kunne nevne mange andre land og folk for å vise at frihetsflammen skinner fremdele i natten som senker seg over oss. I de tre første år av denne krig har de allierte nasjoner vært på defensiven, på grunn av de omhyggelige og hemmelige forberedelser som fienden foretok i de seks årene før krigens utbrudd sammen, var fienden sikker på at det betyddet endelig nederlag for oss. Men fordi Hitler var så sikker på dette, trodde han han hadde tid til å forfølge franskmenne til Paris og forbi Paris, i steden for å vendte seg mot London. Dette ble vår redning. Det ga oss høve til å ta de mest påkrevde forholdsregler for å møte angrepet på London. To begivenheter til var av den største betydning. Den ene var et nytt avgjørende feilgrep av Hitler. Da angrepene på London ikke førte fram, hadde han enda chancen til å forsøke en direkte invasjon mot England. Ingen vet om den hadde lyktes. Men Hitler mente at han først måtte sikre seg mot angrep fra Russland. Hans forse hadde til da vært den såkalte lynkrig. Men denne taktikk gikk ikke overfor Russland. Russerne trakk seg tilbake når det var nødvendig og sloss når det var nødvendig. Det ble ingen lynkrig denne gangen. Det ble det voldsomme sammenstøt vi kjenner. Slike tap som ved kampene i Russland har sannsynligvis ikke forekommet før. Den veldige blodtapning som finnes sted med den tyske har er den nødvendige forutsetning for de alliertes slutt seir. Men også russerne har lidt kolossale tap. Og allikevel: trots disse tap av menn, våpen og landområder, er det intet tegn som tyder på at Russland kommer til å gi seg. Tyskerne har det travelt med å fremholde at Hitler ikke er noe Napoleon og at han ikke har gjort seg skyldig i noen av Napoleons feilgrep. Men enda kommer nok historien til å vise at Hitlers feilgrep da han vendte seg mot Russland var langt større enn Napoleons da han begynte marsjen mot Moskva. De alliertes oppgave er klar: å gi all hjelp, så rikelig og hurtig som mulig, til Russland som allerede bærer mer enn sin del av byrden. (Forts. i neste nummer.)

General Smuts' tale 21.9.1942 (forts.): Den armen betydningsfulle begivenheten var en følge av Frankrikes fall: vestmaktene mistet alle sine besidder i Det fjerne Østen. Da Frankrike ga japanerne innpass i Indo-China, åpnet de sentrale døren til Siam, Malaya og Burma. Vår gamle allierte ble den som slapp inn varlig fiende 1.5. på oss. Videre: ved at japanerne fikk adgang gjennom Indo-China, var Singapores fall i virkeligheten umulig med festningens tilstrekkelige forsvar til lands. Og uten støtte i Singapore, kunne heller ikke Federerlands Ostindia klare seg; hele dette maktige kolonirike bukket under; den japanske flodbølge rullet videre og stanset ikke før den skyldet opp mot Australias og New Guineas kyster. Vi sørger over at Nederland har mistet sine besidder i Østen, hvis styrke og støtt var et monster for alle kolonimakter. Vi sørger også over Burmas fall, ikke minst fordi den viktige tilførselsvei til China ble overskåret og vår hjelp til China i dette stalte forsvar sterkt innstiskket. Men det skal ikke være slik bestandig! Japanerne er stanset nå. Og de alliertes forberedelser til motoffensiven er i full gang og går planmessig videre. En gang skal der ikke være annet tilbake av japanernes vanvittige herskerske og stormannsgale drømmer enn slagordet: Japan før japanerne. - Elant de Marquer Japan anfalt var også USA. Det begynte med Pearl Harbour, som var en utfordring ikke bare til Amerika, men til hele Vestens civilisasjon og til de prinsipper om gjensidig tillit som denne er bygd på. Til svært og sist var det også en trusel mot Tyskland, for det makeløst skjondige overfall viser u-tydlig at forhandlinger og traktater for japanerne betyr mindre enn litt. Men for Amerika førte Pearl Harbour, så viendommelig det høres, med seg uhøyre fordelar. Ingenting kunne sveise folkesmeningen nærm sammen, ingenting bidra stertere til å utrydde den siste rest av isolasjonisme. Med et kjempehopp sto Amerika midt inne i krigen. Og verdens undertrykte folk fikket mye håp. De som mistet livet ved Pearl Harbour, falt i sannhet ikke forgjøves. Det følgende overfall ble et kjempemessig feilgrep for japanerne. Spørsmålet er nå om japanerne vil gjøre seg skyldige i et nytt feilgrep. Vil det komme sin aksjoner til unsetning ved å gå løs på Russland i Sibir? Ingen kan si det.

Stillingen idag minner om stillingen på Trafalgar-dagen for 137 år siden. Den minner om den mørkeste tiden under Napoleonskrigene. Den gang reddet Nelson England fra invasjon og på samme tid, som jeg sa, Europa fra å bli lagt under en manns herredøme. Minnet om denne seir er en oppfordring til oss om å gjøre som Nelson: så på! Alt ligger nå til rette for den offensive fase i denne krig. Men jeg vil ikke si når eller hvor vi skal sia til. Det overlater jeg til amtsrstrategene. De kan gjøre det med større hell og mindre ansvar enn jeg. Dog vil jeg understreke dette: Et avsnitt av krigen er forbi. Et annet er begynt. Vi er endelig ferdig med oppstillingen av våre stridskrefter. Alle våre hjelpemidler er utviklet. Disse ting har fienden for lengst gjort. Først idag kan vi møtes med ham på like fot. Tross det er det en vesentlig forskjell på ham og oss: Våre tilganger vokser fremdeles, fiendens er kulminert. Våre rekker av menn blir stadig tøttare, fiendens er tynnet ut og han stiller stadig større krav til vasallstatene. Vi nær i denne tiden det punkt da krigsfronten og hjemmekrigen er moden for begivenheter av vidtrekkende betydning. Vi har smart brukt den nødvendige tid for å konsolidere alle de styrker og hjelpeMidler som trengs for den endelige seir. Vi har ikke kunnet sende utredede menn mot Hitlers millioner og stole på hellst. Ingang er tiden inne for offensiv, og da skal ikke hellst være det avgjørende. Så meget kan jeg si. Når det derimot gjelder tidspunktet og stedet for vår offensiv, vil jeg utvare mot unødvendige, kanskje skadelige gjettninger.

Mens vi har forberedt oss, har Hitler, som vi vet, innført en "ny orden" i Europa. Ingen behøver lenger fortelle oss hva denne nye ordenen går ut på. Den består i tyranni, undertrykkelse, trollebinding av den frie mensekånd. Den krig som føres, er derfor en krig om mensekås sjel og ånd. Hitler kjemper for det diametralt motsatte av det vi kjemper for. Han larer å tra på alle de gode egenskaper vi har lært å elsk fra. Dørotningen om de lidelser Hitler imponer har påført folkene i de besatte land, det rødselsvolde nazistene idag tøver, er et av de mørkeste blad som har vært skrevet i mensekåtens historie.

Og denna krig er en kamp til døden for menskets rett og frihet, og for de idealer som leder menskets liv og død. "Tgangen på denne kamp er viss.

Så spør vi: etter krigens, hva da? Det er blant folk av forskjellige nasjonaliteter, særlig amerikanere, fremkristet tanker om dannelsen av en konføderasjon av alle verdens nasjoner. Dette er helt nye tanker, som står hoyt over de planer som etter forrige krig førte til dannelsen av Folkenes forbund. De prinsipper som ligger til grunn for denne konføderasjon, er de samme som kommer til uttrykk i Atlantens havsbrøvet: her oppstilles som kjent vidtgående regler for hvordan forholdet mellom statene skal reguleres etter krigens. Her fastsettes også retningslinjene for den sosialpolitikk som statene forplikter seg til å følge, en politikk som ikke bare vil sikre den enkelte borgers tilværelse, men som også omfatter en gjensidig støtte statene imellom. Denne hjelpende hånd er allerede praktisk politikk hos de allierte. Men Atlantens havsbrøvet er bare en begynnelse. Vi vet nå at etter krigens vil bologforholde bli ordret, oppdragelsen sikret og sosiale forbedringer gjennomført for alle mennesker. Disse enkle spørsmål, og flere til, kan og vil bli løst. En ny ånd av menskelig solidaritet er i ferd med å skapes. Etter denne krig skal der ikke bare bygges opp det som er revet ned, men med tryggingen av alle menneskers økonomiske kår vil vi være langt på vei med å utrydde årsakene til all krig og legge grunnen for den endelige fred. La dette program, som ikke er for hoytflyvende, være vårt mål, og la oss gå i gang med å gjennomføre det allerede nå mens vi er midt i krig!

De viktigste nyhetene i kveld:

Angrepene. Store styrker britiske bombefly rettet innatt i klart måneskinn. Natt til igår angrep mot havnen og flåtestasjonen i Genova. Flygerne så mange store bomber somme sine mål, og en mengde branner brøt ut. Det italienske kommunike innrømmer idag et angrep skjedde i stor målestokk og at flyene kom i bolger og knastet spreng- og brannbomber. Flyene tilbake den over 2400 km lange vei frem og tilbake mellom Storbritannia og Italia uten tap. Genova er utskipningsstasjon for forsyninger til Nordafrika og et viktig sentrum for skipsbygging og våpenindustri. - Igår britiske dagflyangrep mot mål i NV-Tyskland og Ruhrområdet uten tap. Natt til igår angrep mot mål i det okkuperte Frankrike. En norsk jager-squadron som deltok hadde ingen tap, men britisk jager saknes. - Den allierte luftoffensiv i Nordafrika fortsetter i stor målestokk. 4 akselfly ble skutt ned over Malta igår. - Det opplyses at 14000 fly sendt til forskjellige krigskreplasser via sydafrikanske Rundland. Slaget om Stalingrad raser videre. Timosjenkos styrker havner. NV for byen over et økande press på de tyske stillinger, og har erobret en høyfliggenes steder i kampområdet. I solve byen har situasjonen vært uforudset de siste 4 dager. I flere bydeler har tyskerne gått over til defensiven og prøver å beleire russerne som holder till i ødelagte hus. I andre deler har tyske angrep blitt avvist, og russerne er gått til energiske motangrep. Ved ett av de tyske angrep ble infanteriet avskjært fra sine tanks ved artilleri- og maskingeværild og tyskerne led svært tap. De kaster likevel inn nye reserver for å forske å erobre byen før vinteren setter inn. - I de to kaukasiske fronter har tyskerne praktisk talt sett stille i over 1 md. En tysk kilde ved Mosdok er drevet tilbake. SØ for Novorossisk er viktige tyske sambandslinjer avskjært. Siden 25/3 er 150000 tyskere falt ved Stalingrad, 37000 ved Mosdok og 45000 i V-Kaukasus, m.a. 1.4 mill. falt på 2 md. og minst like mange tatt til fange eller såret. I disse 8 uker har tyskerne gått over fra offensiv til defensiv kriseforsøk, skriver Times' Moskvakorrespondent, og til gjengjeld for sitt tap på 1.2 mill. har de hverken vunnet territorium eller prestisje. Forrige uke foregikk absolutt ingen begivenheter av betydning. Men en må vente at tyskerne nå vil prøve en avgjørelse, slutter Times. Vesteuropas. Livet truer de franske arbeidere som nekter å følge innkallelsen med arrestasjon og deportasjon. - 15 hollandske gisler til er skutt for påstatte sabotasjehandlinger. - Minst 70 tyskere, muligens flere, ble drept ved flyangrepet mot Oslo. Alt dengen etter fikk den tyske kirkegård beskjed om å kaste opp 100 graver. - Bull Aakram ble skutt fordi en Røros-nazist, Gunnar Beck, hadde satt ham øverst på listen over gisler.

30 NOV 1942

1391 A

Mappe 41
Eksp. 121
Arg. 1942
O.V.
12 årg.

LONDON - RADIO

Nr. 171,

Søndag 25 oktober 1942 kl. 19.30,

Britisk offensiv i Egypt. Den 8de britiske armé i Egypt begynte presis kl.10 fredag kveld en offensiv med kraftig flystøtte. Samtidig bombet britiske flåstyrker fiendtlige stillinger ved Lerosa Intru. De siste meldinger om offensiven kom i dagens kommunike fra Kairo som sier at franskutte britiske avdelinger trenget gjennom de fiendtlige hovedstillinger i går kveld på mange steder. De britiske styrker holdt de stillinger de hadde tatt trots fiendtlige motangrep. Kampene fortsetter. I de siste 24 timer har allierte bomber og jagerfly deltatt i kampane over slagfeltet med storstøt. Britiske jager har skutt ned ett fiendtlig fly. Slik slutter det britiske kommunike. - Ifølge de siste meldinger fra Malta er ytterligere 3 tyske maskiner skutt ned. Derved er alt 125 fiendtlige fly skutt ned over Malta sist uke. - Det meldes om nye seire for britiske ubåter i Middelhavet. De har helt sikkert senket 5 italienske forsyningskip, sannsynligvis senket en destroyer og en hjelpeflysrysser, og senket 5 andre forsyningskip. Tallet på fiendtlige skip som er senket i Middelhavet i oktober er dermed kommet opp i 14. - Britiske fly har i de siste dager rettet angrep mot mål i Nord-Italia. Etter kl. 16 i går eftersom nattetid rettet store britiske flystyrker angrep mot Milano og andre mål i Nord-Italia etter den lengste tur de noengang har foretatt i dag. Lan-destasjonene måtte fly store omveier, likevel var det bare 3 fly som ikke vendte tilbake. Bare få timer etter at klar-signalet var gått fra sirenenene i Milano ble det igjen rettet et kraftig angrep mot byen. 5 bombefly saktes etter nattens operasjoner. Det var tredje natt på rad britiske bombefly angrep mål i Nord-Italia. Natt til fredag ble Genova angrepet, natt til lørdag ble Genova angrepet for annen natt på rad, dessuten ble Torino og Savona angrepet. Angrepet mot Milano igår var meget vellykket, og er et nytt bevis på Lancasters flyenes yteevne. De holder sterkt og kan ta 8 tonn bomber. De har et vingespann på 54 m. Under angrepet i går gikk et av flyene ned i 17 m høyde. Angrepet skjedde nøyaktig en uke etter angrepet mot Schneider-Creusot-fabrikken i det okkuperte Frankrike. Det er kommet en del nye meldinger om skadene ved dette angrepet. Stålverkene i Le Creusot fikk to fulltreffere, lokomo-tivfabrikken og turbinfabrikken ble rammet med mange bomber. Dessuten ble mange andre mål fjernet ved jorden. - Fra alle operasjoner i Nord-Italia, Middelhavet og slagfeltet i Nord-Afrika savnes 12 britiske fly, men flyverne ikke bemerket og 4 jagerfly er reddet.

Russland. De siste angrep mot Stalingrad er slått tilbake med store tap for fienden, bare har nå bedret seg noe. Et sted er de tyske tropper drevet ut av en stillin de inntok i går. De nikkede fram til utkanten av en fabrik, men er nå drevet tilbake. Man tror det dreier seg om fabrikken Røde Oktober i de nordvestlige bydeler, som tyskerne allerede har meldt at de har erobret. 15 tyske fly ble skutt ned av luftvern. Nordvest for Stalingrad er tyskerne gått til motangrep for å ta igjen stillinger de har tapt. Det russiske kommunike opplyser at tyskerne har hatt 7 tusen fåne i dette området i det siste. Dessuten har russerne erobret hundre kanoner og 150 nedgravne tanks som ble benyttet som stående artilleri. - Ved Losdok for det ut til at den tyske offensiven er sluttet ut. Sydøst for Novorossisk er flere tyske angrep slitt tilbake. - 3 tyske transportskip på til sammen 23 tusen tonn er senket i Svartehavet.

Amerikanske styrker. Amerikanske flyvende festninger har bausjet japanske skip i Rabaul på New Britain. Et japansk lederskip for hydroplaner på 17 tusen tonn ble sannsynligvis ødelagt. Under et annet angrep ble den japanske flyplassen Lao på New Guinea angrepet. Australierne er rykket videre fram mot Kokoda. Japanerne har rettet et lite angrep mot Port Darwin. Ingen store skader ble anrettet. I det midtre Stillehavet har amerikanske fly og flåtestridskrefter angrepet japanske baser på Gilbert og Ellingsøyene, og senket 2 fartøy. - Som først ankommer til Storbritannias flåte i Stillehavet er overført slagskipene "Varspire" og "Resolution", og krysseren "Illustrous". De står under overkommando av admiral Somerville. - Det ble i Washington i går kveld meldt om nye utnevnelser i den amerikanske marinekommando i Stillehavet. Admiral Carpenter blir sjef for de amerikanske flåtestyrker i det sydøstlige Stillehavet. Etter admiral Weyns som blir sjef for særskilte stridsstyrker i Stillehavet.

27 OKT. 1942

A
1392
 Mappe 41
 Eksp. 172
 Arg. 1942
 O.v.
 2 srg.

LONDON - RADIO

Nr. 172.

meddels 29. oktober 1942 kl. 19.30.

Offensiven i Egypt. I Egypt kjemper de britiske styrkene nå innenfor nrikens hovedstillinger. Inn til kl. 8 i går ettermidag hadde britane tatt i 450 lyse og mørkblåske fanger. I dag er hele gárdgården under allierte luftstyrker i skytten over hele området, 15 oktober ble skutt ned. Over Malta er 3 fiendtlige fly ødelagt. Etter suktige operasjoner i Middelhavsmrådet tarde det allierte å fly, slutter det britiske kommanget. Vir militære medarbeider skriver: Kommanget viser at etter 4 dager kamp har allierte dat territorium som er erobret, etter at de har strengt gjennom de fiendtlige stillinger i traktene ved El Alamein. Angrepet idag ble innaledt med 6 timers kraftig artilleri-forberedelser, deretter rykket allierte tanks inn i bresjene og tok flere befestede punkter ved voldsomme angrep. Kommanget gjør det tydelig at det ikke har vært noen betydelige sammenstøt av tanks, offensiven har ennu ikke utviklet seg til bevegelsesslag, men man ventet hårde og voldsomme kamper, da tyskerne har sterke befestninger i dybden. En senkning sør for El Alamein har øksen koncentrert store styrker. Dette kan ikke omgås, derfor er direkte sammenstøt uundgåelig. Times' medarbeider skriver at man kan vente at kampene denne gang vil bli kraftigere og mere langvarige enn noensinne. Sjefen for den 8. britiske arme, Montgomery, har uttalt at her, Luftvåpen og flåte i disse kamper må regnes for ett. Den 8. arme består for det meste av menn fra de britiske øyene, dessuten av australiere, new-zealandere, syd-afrikanere, deutscher og grekere.

Angrepet på Milano. Det brente fremdeles i Milano igår ettermiddag. Det blir innrapportet i Rom at det er gjort betydelige skader under angrepet. Mussolini har gjennom den tyske ambassadør i Rom, von Mackensen, bedt om mere luftvern-materiell mot de britiske luftangrep. Den italienske generalstabsjef, general Caballero, har nektet å sende flere jagerfly til fronten i Nord-Afrika, da dette ville kunne ha skjæresvarende følger for forsyeret av Italia.

Russland. Nordvest for Stalingrad har Timosjenkos tropper utvidet kilen og besatt tyke blockhus og løpegraver, og har erobret to punkter av viktig strategisk betydning. Inne i selve byen har tyskerne trengt fram til utkanten av et fiktivt korridor. Ved Mosdok har russisk artilleri og bombebomber vært i virksomhet. Sydost for Novorossisk har det funnet sted nye russiske motangrep. I den engangdområdet har russiske fly ødelagt 21 fiendtlige fly under et angrep på en flyplass - Ifølge russiske oppgaver har tyskerne hittil tappt mill. mann på østfronten. I de siste 8 uker har tyskerne mistet 150.000 mann. Den tyske fremgang stoppet opp for 8 uker siden, men de tyske tap er ikke stoppet. Det meldes om flere tilfelle av tyfus på østfronten. En sveitsisk lægekommisjon som nettop er vennt tilbake fra fronten, har uttalt at stillingen kan bli katastrofalt på grunn av mangl på medisin og lægemidler.

Det fjerde Østen. Amerikanske bombefly med baser i China har rettet to angrep mot Hongkong. Det var angrep mot dokkanleg og man opnådde fulltreffere på havnen. 15 japanske fly som gikk op til angrep, ble skutt ned, 2 amerikanske fly savnes. Byen ble etter angrepet idag morges, da det brast ut store branner. Samtidig ble en flyplass ved Kanton bombet. I det sydvestlige Stillehav har amerikanerne tilført japanerne nye svære tap. Nord for Salomonøyene opnådde amerikanske bombefly fulltreffere på 2 japanske krigsskip, og et tredje ble antagelig truffet. På Guadalcanal har amerikanerne ansett 5 japanske angrep tillands. Japanerne har forstatt flere landsetninger nordvest på øya. Under tre nattes luftangrep på Rabaul på New Britain er japanske skip med en tonnasje på 100.000 tonn blitt senket eller skadet. På New Guinea er japanerne på defensiven syd for Kokoda. Allierte fly har angrepet japanernes forsyningssljer.

De britiske skipstap. Det tyske nyhetsbyrå Transocean melder at 104,000 br. reg. tonn britisk tonnasje er senket sist uke. Den 21/10 meldte den tyske kringkasting at 354,000 tonn var senket hittil i oktober. Dette er en betydelig nedgang siden september. B.B.C.'s militære medarbeider bemerket at det derfor må gjøres betraktelige senkninger de siste fem dager i oktober for å tilfredsstille det tyske folk. Tyskerne skylder på at høststormene hindrer ubåt-operasjonene.

L O N D O N - R A D I O

28 OKT. 1942

1393

nr. 173.

Tirsdag 27. oktober 1942 kl. 19.30.

Mappe	41
Ekspl.	173
Årg.	2 årg.
O.V.	
Jfn.	1942

Arne Ordings utenrikskronikk.

sånn tale til medlemmene av parlamentet 21 oktober erklærte general Smuts at vi står foran vendepunktet i krigen. Når tiden er inne, gjelder det å smi mens jernet er varmt, sa han. Det vil være en feil å gjøre så grundige forberedelser at det gunstige øieblikk går tapt. Et dager senere gikk den åttende rime til angrep. Aksemaktenes propaganda har systematisk spredt rykter om at de allierte planlegger aksjoner i Nord- og Vest-Afrika. De gjentar stadig at de allierte har planer om å angripe Rommel fra syd. Men disse rykter er bare et trykk for aksemaktenes nervøsitet og ønsket om å få de allierte til å løpe sine planer gjennem dementier eller bekreftelser.

De alliertes nye offensiv i Egypt må sees i sammenheng med kampene i Russland. Det er av avgjørende betydning at offensiven setter inn akkurat når man står foran et vendepunkt i kampene her. Dette nye felttoget adskiller seg helt fra de tidligere felttogene i Nord-Afrika. Det foregår på et forholdsvis begrenset frontavsnitt som ikke er mere enn 60 km bredt. Rommel har satt alt inn på å bygge opp et sterkt dybdeforsvar ved hjelp av minefelt, og tyskerne har tidligere vist at de forstår den kunsten. Italienerne er ikke stort verdt som soldater, men de er dyktige ingeniører og arbeidere. På fronten i Al-Alamein er det ikke mulig å foreta store omgående bevegelser. De alliertes styrke er frontangrep mot sterkt befestede fiendtlige stillinger. De minner sterkt om kampene på Vestfronten i forrige verdenskrig, og man kan gå ut fra at de vil bli både langvarige og blodige. Øieblikkelige resultater kan derfor ikke venter. De første meldinger viser at de allierte tropper har trengt gjennom det ytre minefelt og på enkelte punkter inn i fiendens forsvarsstillinger. De angriper nu stadig for å utvide sine innhugg i fiendens stillinger. Inntil mandag kveld har de tatt 1450 fanger. Kampene førberedes ved bombardeing fra luften og sjøen. Infanteriet går så til angrep, og tanksavdelingen følger etter dette for å afride de innhugg det har gjort.

Den åttende rime har stadig fått forsterkninger i de siste måneder. Allerede i august erklærte Churchill at armen for en stor del var ny. Det er i sammenset en alliert armé. Her kjemper soldater fra India, Syd-Afrika, Australia, New Zealand og Grekenland og Frankrike, men flertallet av troppene er fra Storbritannia. Storparten av forsterkningene er kommet den lange veien om Afrikas sydspiss, en forbindelseslinje på 2 000 km. Denne forbindelseslinjen er imidlertid forholdsvis sikker til tross for tyske ubåttangrep, men det farer etter stor tonnasje og sterk konvoitjeneste. Både amerikanernes besettelse av Liberia og engelskmennenes besettelse av Madagaskar skjedde nærmest for å sikre den.

General Rommel led betydelige tap under sitt mislykkede fremstøt i september. Han har fått forsterkninger pr fly fra Kreta, men storparten må komme fra Italia og Sicilia. Hans forbindelseslinjer er således meget kortere enn de alliertes, men langt mindre sikre. Britiske undervannsbåter har tilført fienden store tap i Middelhavet. 14 skip er senket og 8 skadet.

Krigen i Nord-Afrika minner nok om krigen på Vestfronten 1914 - 18, men med den avgjørende forskjell at flyvåpenet er langt viktigere nu. De allierte har samlet en overlegen flystyrke, og i fire dager forut for offensiven blev fienden utsatt for et sammenhengende luftbombardemang, voldsommere enn noe tidligere på dette frontavsnitt. Allierte bombefly og jagere angrep i selve frontavsnittet, og flyvåpenet og armen arbeider intakt sammen under felles overledelse. Overlegenheten i luften har en gunstig virkning på troppenes moral.

Det mest opsigtsvekkende ved den nye offensiven er imidlertid samarbeidet mellom stridskretene i Nord-Afrika og de langtrekkende bombefly med baser i Storbritannia. Britiske Lancasterbombefly har i de siste dager bombardert Genova, Savona og Milano. I Milano ligger Italias største rustningsfabrikker, de berømte Caproniverker, og det er landets viktigste trafikkknutepunkt. Lørdag ettermiddag rettet bombefly et angrep mot Milano i dagslys. Flyene fløy over Frankrike i 20 meters høide, for å stige opp i flere tusen meter da de skulle over Alpene og så slippe sin bombelast over Milano fra en høide lavere enn sperrebøllongene. Disse takter ble utført med

Mappe 41
Ekspl. 174
Årg. 1942
O.V.
Jfr.

1394 A

29 OKT. 1942

LONDON - R A D I O

F. 174

Onsdag 28. oktober 1942 kl. 19.30

2. årg

forbausende små tap. Forsvaret var delvis lammet av panikk. Italia er både det gjelder råstoffier og krigsmateriell avhengig av forbindelsen med Tyskland og angrepet mot dette viktige trafikkknutepunktet er derfor av stor betydning. Engrepene har dessuten sannsynligvis en sterk virkning på italienernes moral som er skrøpelig nok i forveien.

Mussolini feirer imorgen 20-årsdagen for fascismens innførelse. Hans begeistring nød i lang tid en viss sympati i østlig Europa, noe som særlig skyldtes legenden om at Mussolini hadde reddet Italia fra bolsjavismen. I vekselvirkningen var den revolusjonære bevegelse i Italia slett ut da Mussolini tok makten. Det ble også hovedt at fascismen var mere effektiv og bevegelig enn demokratiet, og det ble snakk om demokratiets fallitt. Det viste sig snart at også dette var en legende. Fascismen avskaffet de politiske partiene og pressefrihet osv. Til gjengjeld er hele styrkt preget av røttelshet, korruption og klikkeversen.

Før krigen talte Mussolini skrytende om 8 millioner italienske bøyenter. Dette tall er sterkt overdrivet. Italia har aldri stillet mere enn 65 000 sted ved den franske grense falt ikke ut til italienernes fordel. Og denne krigen mistet sitt kolonirike og er blitt en tysk vasallstat. Der verser fra tid til annen rykter om at Italia vil slutte separatfred. Men Mussolini har for lengst knyttet sin skjebne til Hitlers, og det er ingen grunn til å tro at de allierte vil slutte fred med de nuværende makthavere. Det tyske Geheime Staatspolizei har sett sig så godt fast i landet at det ikke er sannsynlig at man kommer noen vei med revolusjonære bevegelser. Fascismen er ikke så godt forsatt meget upopulær i Italia. Den amerikanske regjering har erklært at den ikke vil betrakte de 600 000 italienerne i De forente stater som fiendtlige utlendinger. Italia er utvilsomt aksens svakeste punkt.

Nyhetene k. kveld.

Egypt. Dagens kommunike fra Kairo melder at luftoperasjonene over slagmarken blir holdt i stor målestokk. Tysk og italiensk luftvirksomhet er øket. 18 aksefly er skutt ned. Allierte fly har angrepet mange forskjellige mål. En fiendtlig konvoi ved Tobruk ble bombardert og en tankbåt ble satt i brand og et hangarskip sprengt i luften. Tre tyske fly er skutt ned over Malta. Til lands holder britene sine vinninger og kjemper for å utvide åpningene i den fiendtlige linjen.

Russland. Fra Stalingrad melder om øket russisk press mot de tyske stillingene syd og nord for byen. Ved et fabrikkstrøk er stillingen kritisk, men russene har slått tilbake et angrep her. Tyskerne har hatt store tap. I den 305te tyske divisjon er det bare 25 av 30 mann tilbake i hvert kompani. Resten er enten falt eller sårst. Timosjenko har hatt ny fremgang i sin offensiv nordvest for Stalingrad mellom Don og Volga. Investin skriver at tyskerne på grunn av sine store tap nu ikke kan innlede samtidige operasjoner ved alle frontavsnitt i Stalingrad. Fientlige angrep i Kaukasus nordøst for Tuapse er sikt tilbake.

Det Fjerne Østen. Et stort slag til lands, til sjøs og i luften utkjempes i Stillehavet om Guadalcanar, nækkestillingen til Salamongruppen. Ifølge ufullständige meldinger fra Washington er tre japanske kryssere og to hangarskip skadet. 22 japanske fly ble skutt ned. Amerikanske tap: 1 senket destroyer, 1 hangarskip alvorlig skadet, andre skip lett skadet. Allierte fly angrep japanske stillinger i Læ, Salamaua og Kokoda. Fra India melder om britiske bombeflyangrep mot Akyab i Burma.

Frankrike. De franske arbeideres trusel om generalstreik har tvunget Laval til å utgi en forordning om at rekryttingen av franske arbeidere til Tyskland vil bli stillt tilbake på frivillig basis. Generalstrikken skulle ha begynt 17 oktober. Først dagen i forveien gav Laval et løfte som ble forlatt etter konferanse med lederne av de franske fangerforeninger. Tyskerne har tatt 30 gisler i Lille som represaliar for en eksplosjon i en kafe hvor tre tyske soldater ble såret. I Hellas er tyve unge mennesker henrettet som represaliar for bombingen av et nazistisk kvarter.

Øst-Afrika. I Egypt har de britiske og allierte krefter i den 8. armé ny framgang. I går meldes om større sammenstøt enn hittil. Tyskerne ble drevet tilbake med betydelige tap etter voldelige kamper mellom panserstyrker. De britiske tap av tanks var ganske små. I luften fortsetter de alliertes offensiv med uforminsket kraft. Lette bombefly og jagerbombefly angrep oppnådelig tyske stillinger og forlegninger samt havner. Fienden holdt seg hovedsakelig på defensiven i luften, men forsøkte sent i går et angrep mot britisk stilling. Flyene ble drevet bort, og 13 av dem skutt ned. I alt ble 22 tyske maskiner ødelagt i løpet av gårdsdagen, og like mange skadet. 6 britiske fly sankes.

Russland. Nordvest for Stalingrad har Timosjenko utvidet sitt kampområde, og besatt en rekke nye stillinger. Et sted har russene rykket fram hele 60 km. Tyskerne har satt i gang flere harde motangrep for å avverge den økende russiske truslen mot deres vestre flanke. Under forsøk på å gjenerobre en tapt stilling ble 850 rumenske offiserer og menige drept. Også på fronten syd for Stalingrad har russene øket sitt press slik at også tyskernes sørflanke er i fare. Det er tyskernes mangel på reservister som har tvunget dem til å svekke sine flanker til fordel for frontalangrep, samtidig som disse angrep inne i selve byen nå bare skjer på et enkelt sted om gangen. Ved et koncentriskt angrep i går greide tyskerne på bekostning av store tap å rykke fram langs to gater. Alle andre steder ble de holdt i sjakk. Ett sted ble en hel satellitby tatt av tyskere utslettet. - I Vest-Kaukasus fortsetter russerne sine aktive operasjoner. Sydvest for Novorossisk har tyskerne måttet trekke seg tilbake fra flere viktige høyder som de erobret for noen tid siden. Ved Losdok har de ikke gjentatt sine angrep etter at deres siste framstøt ble resultatløst.

Tyskland. Hitler har utnevnt general Keitel til ny sjef for generalstaben etter Halder som har fått avsildet på grunn av dyptgående uoverenstemmelsjer mellom ham og Hitler angående gjennomføringen av offensiven på østfronten.

Det Fjerne Østen. I det sydvestre Stillehav er 10 japanske krigsskip senket eller skadet etter de siste tre dagars kamper ved Salomonøyene. Tapene fordeler seg slik: 2 destroyere senket, 1 hangarskip torpedert, 3 kryssere og 1 destroyer skadet, 1 slagskip truffet av en stor bombe. I samme tidsrum er 4 amerikanske krigsskip senket eller skadet. På Guadalcanar har de amerikanske styrkene rykket videre fram både sydover og vestover. De har nå fått tilbakeerobret de stillinger som ble tatt av japanske landingstropper for noen tid siden. På New Guinea øker australierne sitt energiske press mot de japanske stillingene foran Kokoda. 3 skip med forsyninger til japanerne er ødelagt. - Tokio-meldingene om amerikanernes tap ved Guadalcanar er like fantastisk overdrivne som meldingene etter slaget i Korallhavet og Berregidbi. De norske borgere i Kina har siden 1847 nytt godt av den fordel av hvis de forgår seg mot landets lover blir deres sak i sin helhet behandlet av de norske konsulære myndigheter. I likhet med USA og Storbritannia har den norske regjering nå tilskrevet den kinesiske regjering og frasagt seg sine eksteritoriale rettigheter i Kina.

Flyangrep. Britiske Mosquito-bombefly i dagslys går et vellykket angrep mot den tyske ubåthavn i Flensburg. Alle fly vendte uskadd tilbake til sine baser i Nord-Skottland. - Det opplyses nå i Italia at det brøt ut over 300 ildbranner etter det siste britiske angrepet mot Milano. Den italienske bønn har brakt den tyske ansvarhavende i Italia i forlegenhet, og han har måttet svare at det for tiden stiller så store krav til luftvernnet, ikke minst fra distrikten i vest-Europa, at det for tiden er umulig å gjøre noen forandring. Det er inndertid kjent at ikke mindre enn 25 % av det tyske luftvern i Europa er stationert i og omkring Berlin. - Aftentidningen skriver: Torpederingen av den tyske ferje Trelleborg-Stalsund har påny reist spørsmålet om tyske soldaters reise på permisjon gjennom Sverige. Ferjen "Deutschland" kan ikke bryttes på lange, og Sverige har ingen interesse av å stille skip til rådighet for en sak som er dem totalt uvedkommende, og som kan føre landet opp i forviklinger. Hele trafikken med utenlandske soldaters gjennomreise er landsskadelig, og burde helst ikke gjennomtas mer. I all fall har det nå utsattes.